

TRC2

DİYARBAKIR
ŞANLIURFA BÖLGESİ

İSTİHDAM VE İŞGÜCÜ PİYASASI RAPORU

Diyarbakır, 2017

Diyarbakır Kalesi ve Surları:

Şehri (Suriçi) tamamen çevreleyen surlar 5 Km. uzunluğunda, 12 metre yüksekliğinde, 3-5 metre genişliğinde, 82 adet burç ile iç Kale ve Dış Kale olmak üzere iki kısımdan meydana gelmektedir. Bölgenin ilk yerli halkı Huriler (M.Ö. 4000-3000) tarafından inşa edildiği tahmin edilen Surlar en az 5000 yıllık geçmişe sahiptir.

“Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri 2015 Yılında UNESCO Dünya Miras Listesi’ne eklenmiştir.”

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

TRC2 (DİYARBAKIR-ŞANLIURFA) BÖLGESİ

İSTİHDAM VE İŞGÜCÜ PİYASASI RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. TÜRKİYE VE DÜNYADA İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK.....	10
1.1. Dünyada İşgücü Durumu	11
1.2. Dünyada İstihdam	12
1.3. Dünyada İşsizlik	13
1.4. Türkiye’de İşgücüne Katılım Oranı	14
1.4.1. Türkiye’de İşgücünün Eğitim Durumu	15
1.5. Türkiye’de İstihdam	16
1.5.1. İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu	17
1.5.2. Sektörel Bakımdan İstihdam	18
1.5.3. Kayıt dışı İstihdam	19
1.6. Türkiye’de İşsizlik	22
1.6.1. Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre İşsizlik	23
1.6.2. İşsizliğin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı ve Genç İşsizlik Olgusu	24
2. TRC2 BÖLGESİ İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK	28
2.1. TRC2 Bölgesinde İşgücüne Katılım Oranı	30
2.1.1. TRC2 Bölgesinde İşgücünün Eğitim Durumu	31
2.2. TRC2 Bölgesinde İstihdam	33
2.2.1. TRC2 Bölgesinde İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu	34
2.2.2. TRC2 Bölgesinde Sektörel Bakımdan İstihdam	35
2.2.3. TRC2 Bölgesinde Kayıt Dışı İstihdam	36
2.3. TRC2 Bölgesinde İşsizlik	37
2.3.1. TRC2 Bölgesinde Cinsiyete Göre İşsizlik	39
2.3.2. TRC2 Bölgesinde İşsizliğin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı ve Genç İşsizlik Olgusu	40
2.4. Diyarbakır İşgücü Piyasaları, İstihdam ve İşsizlik	43
2.5. Şanlıurfa İşgücü Piyasaları, İstihdam ve İşsizlik	45
3. TRC2 BÖLGESİNDE KURULAN-KAPANAN ŞİRKET SAYILARI	50
4. TRC2 BÖLGESİ SOSYAL GÜVENLİK VERİLERİ	52
5. TRC2 BÖLGESİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜKLERİ VERİLERİ ..	56
5.1. DİYARBAKIR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ	56
5.2. ŞANLIURFA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ	58
6. GENEL DEĞERLENDİRME	62

TABLOLAR

Tablo 1: Türkiye’de Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ yaş].....	10
Tablo 2: Dünyada Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ yaş]	11
Tablo 3: Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İstihdam Oranları	12
Tablo 4: Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İşsizlik Oranları.....	13
Tablo 5: Yaş Grubu ve Cinsiyet Ayırımında İşgücüne Katılma Oranı	14
Tablo 6: İşgücünün Eğitim Düzeyi, Temmuz 2016.....	15
Tablo 7: Yaş grubu ve Cinsiyet Ayırımında İstihdam Oranları	16
Tablo 8: İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu [15+yaş]	17
Tablo 9: İstihdamın Sektörel Dağılımı (NACE Rev. 2)	18
Tablo 10: Kayıt dışı İstihdam [15+ Yaş].....	19
Tablo 11: Kayıt dışı İstihdamın Sektörel Dağılımı	20
Tablo 12: İstihdam Edilenlerin Sosyal Güvenlik Kuruluşuna Kayıtlılık Durumu, Temmuz 2017	21
Tablo 13: İşsizlik Oranı ve Tarım Dışı İşsizlik Oranı [15+ Yaş]	22
Tablo 14: Yaş Grupları ve Cinsiyet Ayırımında İşsizlik Oranı	23
Tablo 15: Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları (15+ Yaş)	24
Tablo 16: AB ve Türkiye’de Genç İşsizlik Oranları.....	25
Tablo 17: Türkiye Genç İşgücünün Durumu [15-24 Yaş].....	25
Tablo 18: TRC2 Bölgesi Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş]	28
Tablo 19: Düzey 2 Bölgeleri Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş], 2016.....	29
Tablo 20: TRC2 Bölgesi’nin İşgücü İstatistikleri 26 Düzey 2 Bölge Sıralaması.....	30
Tablo 21: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayırımında İşgücüne Katılma Oranı [15+ Yaş].....	30
Tablo 22: TRC2 Bölgesi İşgücünün Eğitim Düzeyi,2016.....	32
Tablo 23: TRC2 Bölgesi Erkek İşgücünün Eğitim Düzeyi, 2016	32
Tablo 24: TRC2 Bölgesi Kadın İşgücünün Eğitim Düzeyi, 2016	33
Tablo 25: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayırımında İstihdam.....	33
Tablo 26: TRC2 Bölgesi İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu.....	35
Tablo 27: TRC2 Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılımı.....	36
Tablo 28: TRC2 Bölgesi Kayıt Dışı İstihdam [15+ Yaş].....	37
Tablo 29: TRC2 Bölgesinde İşsizlik [15+ Yaş]	38
Tablo 30: TRC2 Bölgesi İşsizlik Oranları [15+ Yaş]	39
Tablo 31: TRC2 Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları.....	41
Tablo 32: TRC2 Bölgesi Genç İşgücü Durumu [15-24 Yaş]	42
Tablo 33: Diyarbakır Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş]	43
Tablo 34: Diyarbakır’ın İşgücü İstatistikleri 81 İl Sıralaması.....	45
Tablo 35: Şanlıurfa Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş]	45
Tablo 36: Şanlıurfa’nın İşgücü İstatistikleri 81 İl Sıralaması	47
Tablo 37: Diyarbakır-Şanlıurfa İleri Kurulan-Kapanan Şirket Sayıları.....	50
Tablo 38: TRC2 Bölgesi Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayıları, Temmuz 2017	52
Tablo 39: Diyarbakır İli 4/a (SSK) Bakımından İşyeri Sayı ve Oranları, Temmuz 2017	52
Tablo 40: Diyarbakır İli 4/a (SSK) Bakımından Sektörlere Göre İşyeri Ve Sigortalı Sayıları, Temmuz 2017	53
Tablo 41: Şanlıurfa İli 4/a (SSK) Bakımından İşyeri Sayı ve Oranları, 2017	53
Tablo 42: Diyarbakır İli İŞKUR’a Kayıtlı İş İsteyenler.....	56
Tablo 43: Diyarbakır İlinde İşe Yerleştirilenlerin Meslekler İtibariyle Dağılımı	56
Tablo 44:Diyarbakır İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler (2017 Ocak-Temmuz)	57
Tablo 45:Diyarbakır İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler (2016 İPA).....	57
Tablo 46:Şanlıurfa İli İŞKUR’a Kayıtlı İş İsteyenler.....	58
Tablo 47:Şanlıurfa İlinde İşe Yerleştirilenlerin Meslekler İtibariyle Dağılımı.....	58
Tablo 48:Şanlıurfa İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler.....	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Değişimi [15+yaş].....	10
Şekil 2: Orta Vadeli Program (2018-2020) İşsizlik Hedefleri.....	11
Şekil 3: Dünyada Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumunun Değişimi [15+ yaş]	12
Şekil 4: Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İstihdam Oranları Değişimi	13
Şekil 5: Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İşsizlik Oranları Değişimi.....	14
Şekil 6: Yaş Grubu ve Cinsiyet Ayırımında İşgücüne Katılma Oranı Değişimi.....	15
Şekil 7: Yaş grubu ve Cinsiyet Ayırımında İstihdam Oranları Değişimi	17
Şekil 8: İstihdam Edilenlerin İşteki Durumunun Değişimi [15+yaş]	18
Şekil 9: İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi.....	19
Şekil 10: Kayıt dışı İstihdamın Değişimi [15+ Yaş]	20
Şekil 11: Kayıt dışı İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi.....	21
Şekil 12: İşsizlik ve Tarım Dışı İşsizlik Oranındaki Değişim [15+ Yaş].....	21
Şekil 13: Yaş Grupları ve Cinsiyet Ayırımında İşsizlik Oranı Değişimi	22
Şekil 14: Türkiye Genç İşgücünün Değişimi [15-24 Yaş]	25
Şekil 15: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayırımında İşgücüne Katılma Oranı Değişimi [15+ Yaş].....	29
Şekil 16: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayırımında İşgücüne Katılım Oranları Değişimi	29
Şekil 17: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayırımında İstihdamın Değişimi	32
Şekil 18: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayırımında İstihdam Oranları Değişimi.....	32
Şekil 19: TRC2 Bölgesi İstihdam Edilenlerin İşteki Durumunun Değişimi.....	33
Şekil 20: TRC2 Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi	34
Şekil 21: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Kayıt Dışı İstihdamın Değişimi [15+ Yaş]	35
Şekil 22: TRC2 Bölgesinde İşsizlik Değişimi [15+ Yaş].....	36
Şekil 23: Türkiye ve TRC2 Bölgesinde İşsizliğin Değişimi [15+ Yaş]	37
Şekil 24: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayırımında İşsizlik Oranları Değişimi [15+ Yaş]	38
Şekil 25: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayırımında İşsizlik Oranları Değişimi [15+ Yaş].....	38
Şekil 26: TRC2 Bölgesi Nüfus Piramidi, 2016	39
Şekil 27: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Genç İşgücüne Katılma ve İşsizlik Oranları Değişimi [15-24 Yaş].....	40
Şekil 28: Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşgücüne Katılım Oranı Değişimi	41
Şekil 29: Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İstihdam Oranı Değişimi.....	42
Şekil 30: Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşsizlik Oranı Değişimi.....	42
Şekil 31: Şanlıurfa,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşgücüne Katılım Oranı Değişimi	44
Şekil 32: Şanlıurfa, TRC2 Bölgesi ve Türkiye İstihdam Oranı Değişimi	44
Şekil 33: Şanlıurfa,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşsizlik Oranı Değişimi.....	45

TANIM ve KAVRAMLAR

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikli hastane, hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılma Oranı: İşgücünün kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

İstihdam: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

- İşbaşında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.
- İşbaşında olmayanlar: İş ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmasa da kendi hesabına ve işverenler istihdamda kabul edilmektedir.

Ücretli ve maaşlı çalışan ve çeşitli nedenlerle referans döneminde işlerinin başında bulunmayan fertler; ancak 3 ay içinde işlerinin başına geri döneceklerse veya işten uzak kaldıkları süre zarfında maaş veya ücretlerinin en az % 50 ve daha fazlasını almaya devam ediyorsa istihdamda kabul edilmektedir. Bununla birlikte, referans haftası içinde «1 saat» bile çalışmamış olan ücretsiz aile işçileri ve yevmiyeliler istihdamda kabul edilmemektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan cıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dahil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: İstihdamın, kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

İşsiz: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir işle bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dâhildirler.

İşsizlik Oranı: İşsiz nüfusun işgücü içindeki oranıdır.

Tarım Dışı İşsizlik Oranı: İşsizlik oranı hesaplamalarında tarım sektörünün hesaba katılmayarak hesaplanan göstergedir.

Genç İşsiz: 15-24 yaş grubunda olup işsiz olan kişilerdir.

Genç İşsizlik Oranı: 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

İşgücüne Dâhil Olmayanlar: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

- İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar
- İş bulma ümidi olmayanlar
- Diğer (*Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.*)
- Mevsimlik çalışanlar
- Ev işleriyle meşgul
- Eğitim/öğretime devam ediyor
- Emekli
- Çalışamaz halde
- Diğer (*Ailevi ve kişisel nedenlerden ve bunun*

dışındaki diğer nedenlerden dolayı iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.)

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

İşteki durum: İstihdam edilen ve daha önce bir işte çalışmış olanlar, Uluslararası İşteki Durum Sınıflamasına (ICSE,1993) uygun olarak sınıflandırılmakta ve yayımlanmaktadır.

- 1 Ücretli veya maaşlı
- 2 İşveren
- 3 Kendi hesabına
- 4 Ücretsiz aile işçisi

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgiler Uluslararası Standart Eğitim Sınıflamasına (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmıştır.

- 1 Okur yazar olmayanlar

2 Lise altı eğitimliler

- Okuma yazma bilip, bir okul bitirmeyenler
- İlkokul
- İlköğretim
- Ortaokul veya mesleki ortaokul

3 Lise ve dengi meslek okulu mezunu

- Genel lise
- Mesleki veya teknik lise

4 Yükseköğretim

- Yüksekokul
- Üniversite
- Master ve doktora

TÜRKİYE VE DÜNYADA İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

1. TÜRKİYE VE DÜNYADA İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

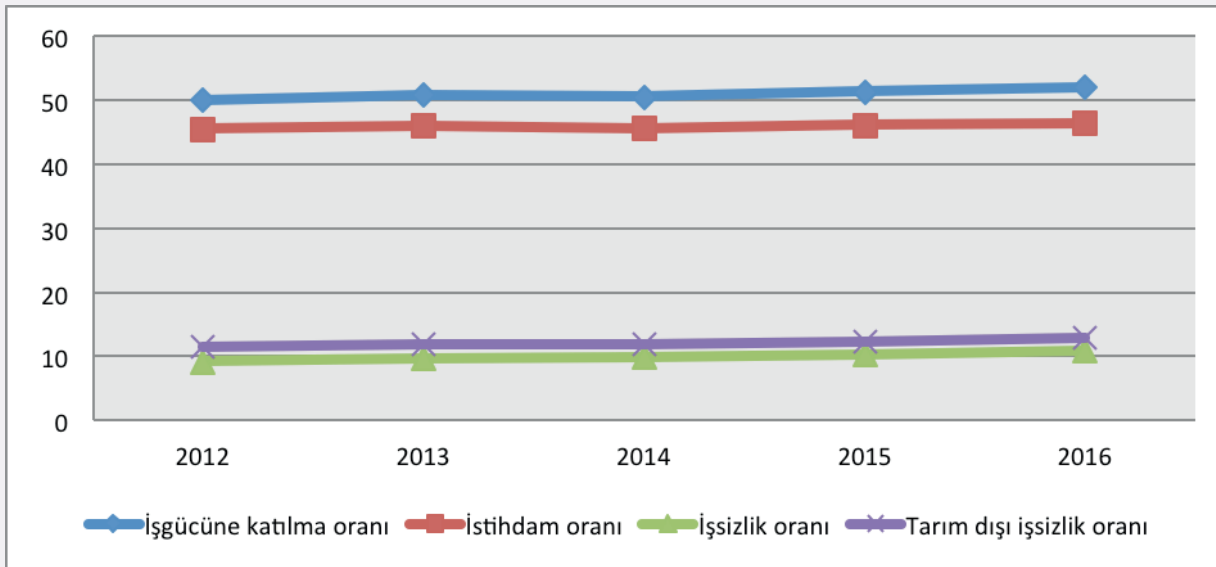
Ülkemizde işgücü piyasasındaki genel gelişmelere bakıldığında, işgücüne katılma oranının yükselmekte, istihdam oranının artış trendine girmekte, işsizlik oranının 2012'de tek haneli rakama düşmekle birlikte 2015 yılından sonra bir miktar artarak %10 civarında seyrettiği görülmektedir. Artan işsizlik oranları 2017 yılında uygulanan planlı program ve politikalarla tekrar düşmüştür.

Tablo 1: Türkiye'de Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ yaş]

	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik oranı	Tarım dışı işsizlik oranı
Yıllar	%			
2012	50	45,4	9,2	11,5
2013	50,8	45,9	9,7	12
2014	50,5	45,5	9,9	12
2015	51,3	46	10,3	12,4
2016	52	46,3	10,9	13
2017-Ocak	51,5	44,8	13	15,2
2017-Şubat	51,8	45,3	12,6	14,8
2017-Mart	52,2	46,1	11,7	13,7
2017-Nisan	52,7	47,2	10,5	12,4
2017-Mayıs	53,0	47,7	10,2	12,2
2017-Haziran	53,4	48	10,2	12,2
2017-Temmuz	53,7	48	10,7	13
2017-Ağustos	53,7	48	10,6	12,8
2017-Eylül	53,6	47,9	10,6	12,8

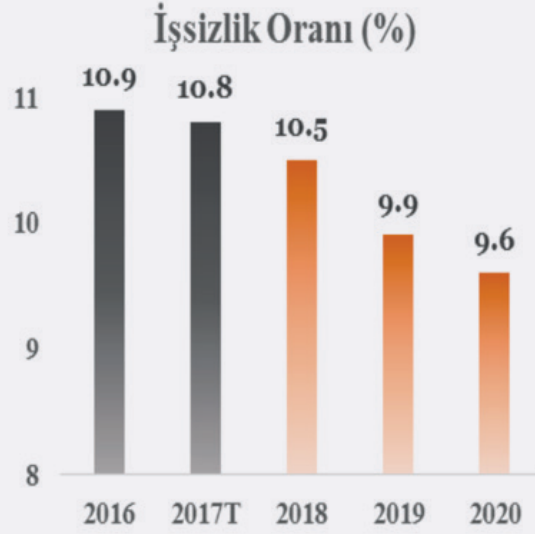
Kaynak: TÜİK

Şekil 1: Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Değişimi [15+yaş]

2018-2020 yıllarını kapsayan orta vadeli programda 2020 yılı işsizlik hedefi % 9,6 olarak belirlenmiştir.

Şekil 2: Orta Vadeli Program (2018-2020) İşsizlik Hedefleri

1.1.Dünyada İşgücü Durumu

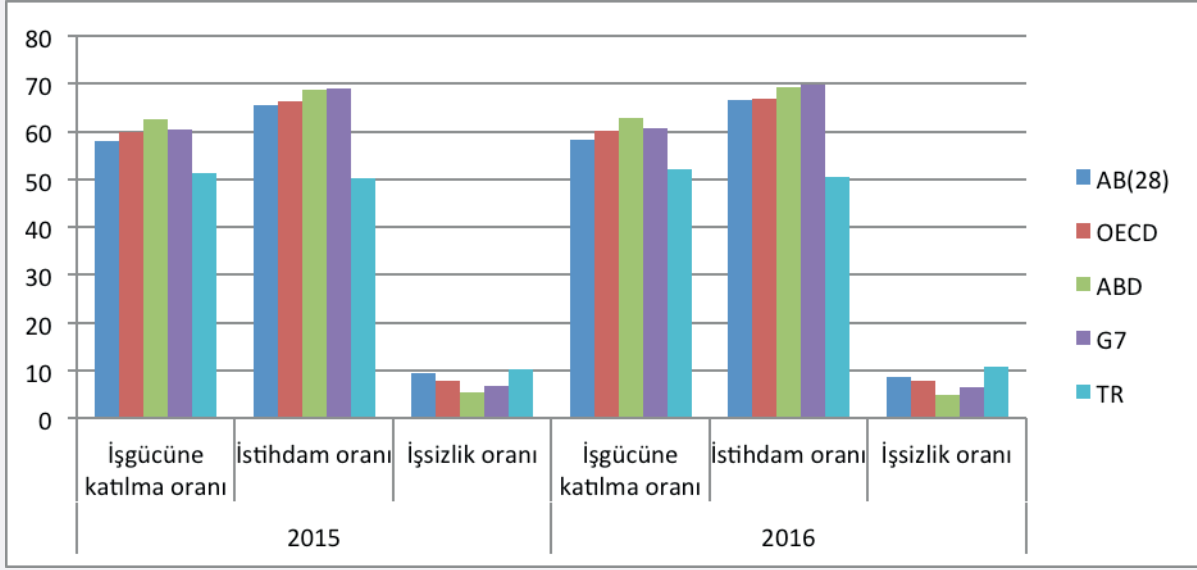
Dünya ülkelerinin işgücü piyasasındaki gelişmelerine baktığımızda, işgücüne katılma oranı yükselmekte, istihdam oranı artış trendine girmekte, işsizlik oranı düşmektedir.

Tablo 2: Dünyada Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ yaş]

Ülkeler	2015			2016		
	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik oranı	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik Oranı
AB(28)	57,9	65,5	9,4	58,2	66,5	8,5
OECD	59,9	66,2	7,9	60,2	66,9	7,8
ABD	62,6	68,7	5,3	62,8	69,3	4,9
G7	60,3	69,1	6,8	60,6	69,8	6,5
TR	51,3	50,1	10,2	52	50,6	10,8

Kaynak: OECD

Şekil 3: Dünyada Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumunun Değişimi [15+ yaş]

1.2.Dünyada İstihdam

OECD Bölgesindeki istihdam oranı 2017 yılı Haziran ayı itibariyle % 67,2 olarak gerçekleşmiştir. İstihdam edilenlerin sayısı 559 milyon kişi olarak gerçekleşmiş ve bu oran 2008 yılına göre 26 milyon kişi artmıştır.

Euro bölgesinde aynı dönemde istihdam oranı % 66,2 olarak gerçekleşmiştir. Estonya'da %73, Slovenya'da %68,7 olan bu oran Yunanistan'da %53,6, İspanya'da %53,6 ve Türkiye'de %50,9 olarak gerçekleşmiştir.

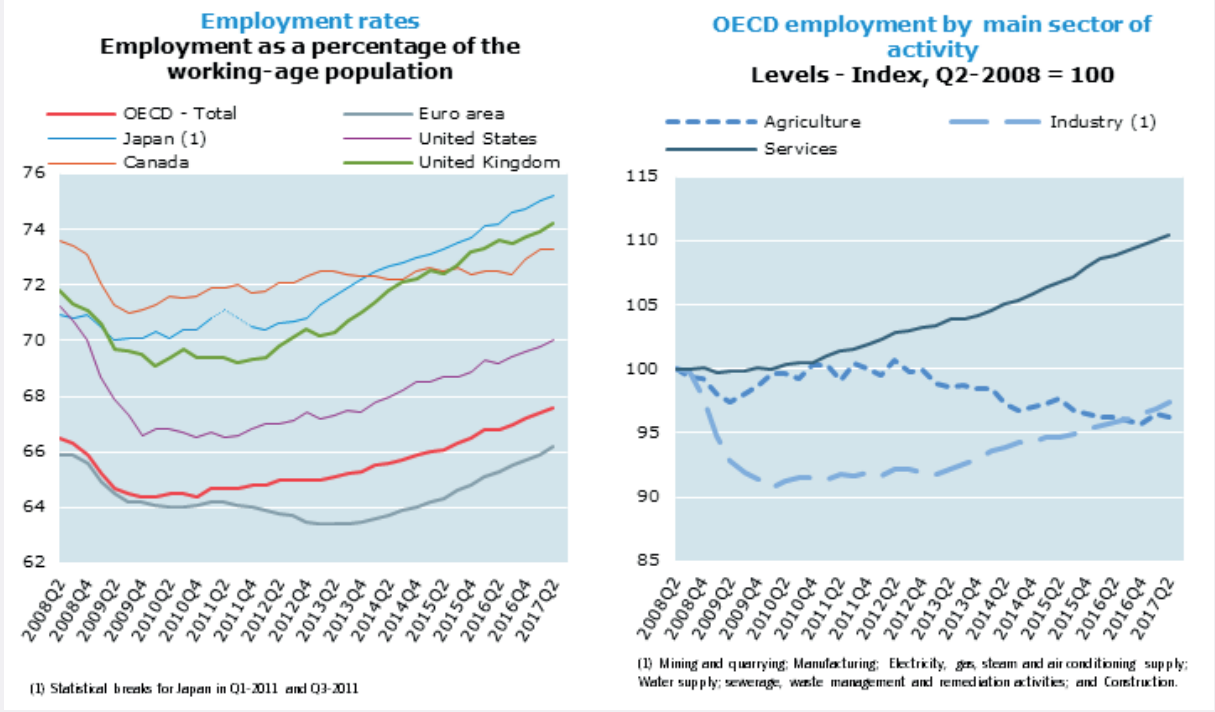
OECD ve diğer bazı ülke bölgelerin 2017 yılı Haziran ayı itibari ile istihdam oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İstihdam Oranları

Ülke/Bölge	İstihdam Oranı
OECD	%67,2
EURO Bölgesi	%66,2
İngiltere	%74,2
Japonya	%75,2
ABD	%70
Kore	%66,6
Meksika	%61,1
Kanada	%73,3
Yeni Zellanda	%76,2
Türkiye	%50,9

Kaynak; OECD, 2017-10-20

Şekil 4: Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İstihdam Oranları Değişimi

1.3.Dünyada İşsizlik

OECD Bölgesindeki işsizlik oranı 2017 yılı Martayı itibariyle % 6 olarak gerçekleşmiştir.

Euro bölgesinde aynı dönemde işsizlik oranı % 7,9 olarak gerçekleşmiştir. Çek Cumhuriyeti'nde %3,3 ve Estonya'da %5,5 olarak gerçekleşmiştir.

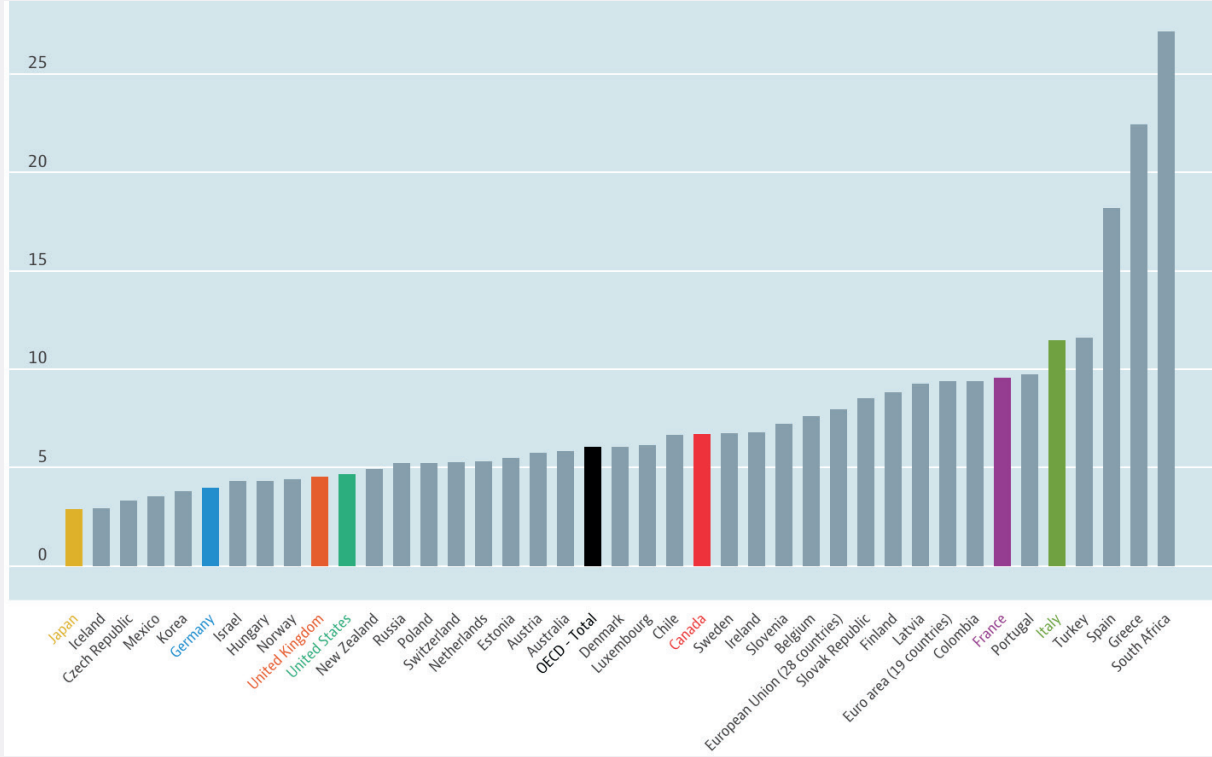
OECD ve diğer bazı ülke bölgelerin 2017 yılı Mart ayı itibari ile işsizlik oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4: Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İşsizlik Oranları

Ülke/Bölge	İşsizlik Oranı
OECD	%6
EURO Bölgesi	%7,9
İngiltere	%4,5
Japonya	%2,9
ABD	%4,7
Kore	%3,8
Meksika	%3,5
Yeni Zelanda	%4,9
Türkiye	%11,6

Kaynak: OECD, 2017 Mart verileri

Şekil 5: Bazı Ülke ve Bölgelerdeki İşsizlik Oranları Değişimi

1.4.Türkiye’de İşgücüne Katılım Oranı

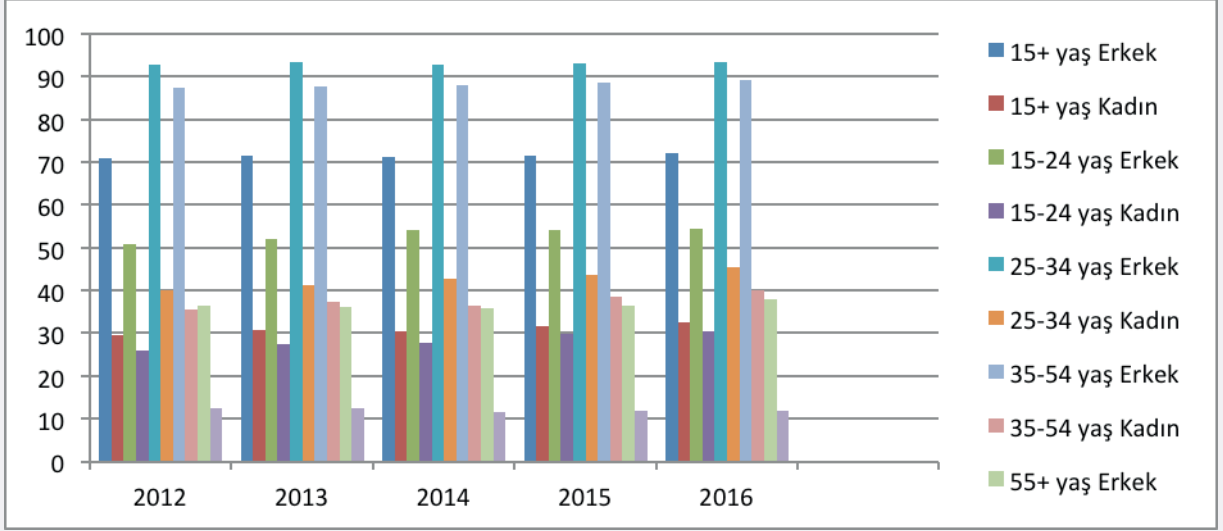
İşgücü piyasası verilerine bakıldığında, ülkemizde işgücüne katılma oranının 2012-2013 yıllarında arttığı 2014 yılında bir miktar düşüş yaşandığı 2015 yılından itibaren artarak devam ettiği görülmektedir. İşgücüne katılma oranının istenilen düzeyde artmamasının temel sebeplerinden birisi kadınların işgücü piyasasında olması gereken yeri alamamasıdır. Dolayısıyla kadının işgücüne katılımının yetersizliği genel işgücüne katılımını düşürmektedir.

Tablo 5: Yaş Grubu ve Cinsiyet Ayırımında İşgücüne Katılma Oranı

	15+ yaş		15-24 yaş		25-34 yaş		35-54 yaş		55+ yaş	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2012	71	29,5	50,8	25,9	92,8	39,9	87,3	35,5	36,3	12,4
2013	71,5	30,8	51,9	27,5	93,5	41,3	87,8	37,3	36,1	12,5
2014	71,3	30,3	54	27,7	92,7	42,6	88	36,4	35,7	11,5
2015	71,6	31,5	54,2	29,8	93,2	43,5	88,7	38,4	36,5	11,9
2016	72	32,5	54,3	30,4	93,4	45,5	89,3	39,9	38	11,9

Kaynak: TÜİK

Şekil 6: Yaş Grubu ve Cinsiyet Ayırımında İşgücüne Katılma Oranı Değişimi

1.4.1. Türkiye'de İşgücünün Eğitim Durumu

İşgücü piyasalarının eğitim ile ilişkisi, işgücünün vasıf düzeyi, işletmelerin rekabetçiliği gibi unsurlar bakımından önem taşımaktadır. Türkiye'de işgücünün eğitim düzeyine bakıldığında %48,4'ünün lise altı eğitilmiş olduğu ve yaklaşık %17,8'inin ise okuma yazma bilmediği görülmektedir. İşsizlik oranlarında en düşük oran okuma yazma bilmeyen kesimdedir. En yüksek işsizlik oranı lise eğitimlilerdedir. İşgücüne katılım oranlarında ise en yüksek orana yükseköğretim mezunları ulaşmıştır.

Tablo 6: İşgücünün Eğitim Düzeyi, Temmuz 2016

	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam oranı	İşsizlik Oranı
	Bin			%		
Toplam	30.535	27.205	3.330	52,7	47	10,7
Okur-yazar olmayan	1038	978	60	17,8	16,8	5,7
Lise altı eğitimliler	16328	14670	1658	48,4	43,5	10,2
Lise	3100	2685	415	54,4	47,2	13,4
Mesleki veya teknik lise	3177	2808	369	65,9	58,2	11,6
Yükseköğretim	6892	6064	828	79,7	70,1	12

Kaynak: TÜİK

Eğitim seviyesine bağlı olarak işgücüne katılımların artması, ülkemiz açısından gerek ortaöğretimde mesleki eğitim payının artışı, gerekse yükseköğretimleşme eğilimleri dikkate alındığında işgücüne katılım oranının yükseleceği görülmektedir. İşgücüne katılım oranının özellikle mesleki ve teknik lise mezunları ile yükseköğretim mezunları arasında yüksek olması aslında olumlu bir durumdur. İşgücüne katılım oranının eğitimin niteliği (mesleki eğitim) ve düzeyine (yükseköğretim) göre yükselme trendinde olması, iki açıdan önem taşımaktadır. Bunlardan birincisi,

ekonominin yeni işgücü arzına istihdam oluşturma gereksinimi, ikincisi de, işgücünün sayı ve vasıf düzeyi bakımından derinlik oluşturmaları, işletmelerin rekabet gücü ve verimliliğine olumlu katkı yapmasıdır. Elbette bahsedilen olumlu etkinin ortaya çıkabilmesi, işgücünün yalnızca eğitilmiş olması yeterli değildir, işgücü piyasasının ihtiyaç duyacağı nitelikte olması da gerekmektedir.

1.5.Türkiye’de İstihdam

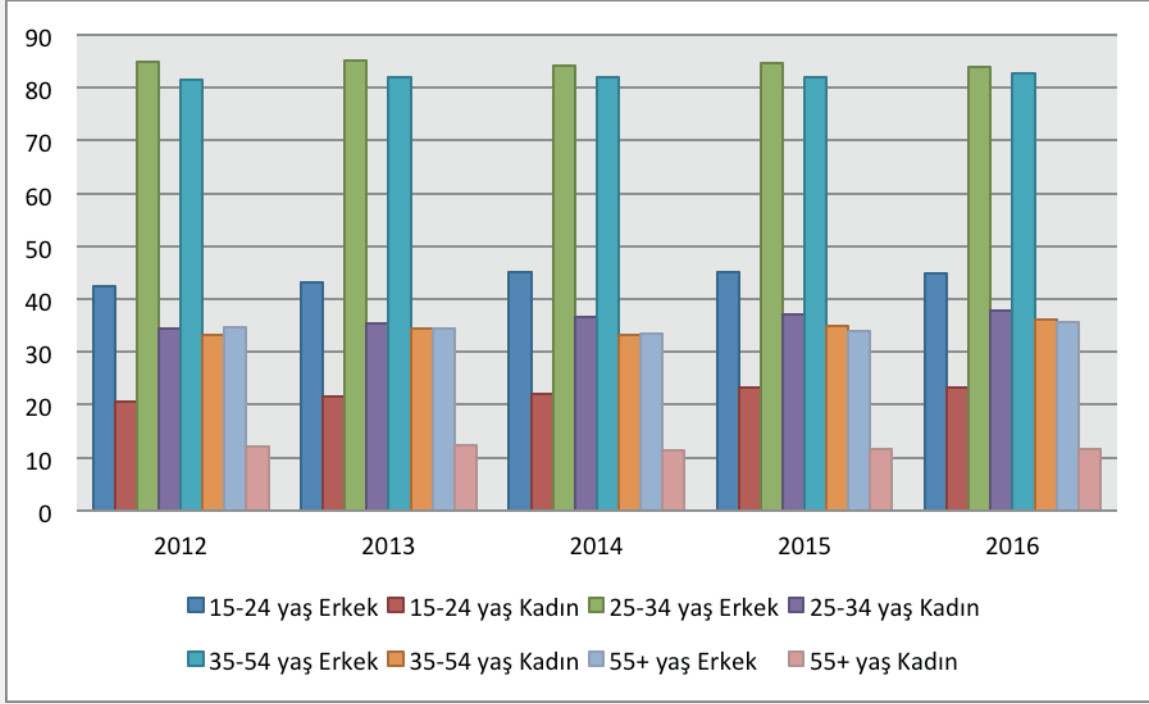
Ülkemiz genelinde istihdam oranı 2014 yılı hariç, artarak devam etmektedir. Cinsiyet bazlı istihdam oranlarına bakıldığında, erkeklerde 2016 yılı istihdam oranı %65,1 iken kadınlarda bu oran %28 olarak hesaplanmıştır. Yine işgücüne katılma oranında olduğu gibi burada kadınlara istihdam oranı erkeklerin istihdam oranına göre düşük bir seyir göstermektedir.

Tablo 7: Yaş grubu ve Cinsiyet Ayrımında İstihdam Oranları

	15 Yaş			15-24 yaş		25-34 yaş		35-54 yaş		55+ yaş	
	Toplam	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
2012	45,4	65	26,3	42,5	20,7	84,8	34,5	81,5	33,2	34,6	12,2
2013	45,9	65,2	27,1	43,1	21,5	85,1	35,4	82	34,4	34,3	12,3
2014	45,5	64,8	26,7	45	22	84,2	36,5	81,9	33,3	33,5	11,3
2015	46	65	27,5	45,2	23,2	84,7	37	82,1	35	34	11,6
2016	46,3	65,1	28	44,8	23,2	84	37,8	82,7	36	35,6	11,6

Kaynak: TÜİK

Şekil 7: Yaş grubu ve Cinsiyet Ayırımında İstihdam Oranları Değişimi

1.5.1. İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu

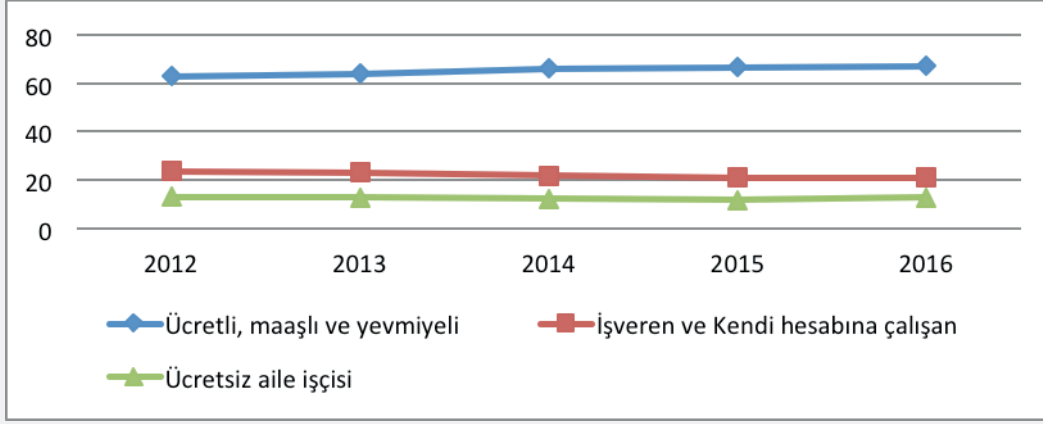
İstihdam edilenlerin işteki durumuna bakıldığında, ücretli, maaşlı ve yevmiyeli istihdam edilenlerde artış; işveren ve kendi hesabına çalışanlarda azalış yaşandığı, ücretsiz aile işçisi kesiminde de 2016 yılı hariç azalış olduğu görülmektedir.

Tablo 8: İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu [15+yaş]

	2012	2013	2014	2015	2016
	%				
Ücretli, maaşlı ve yevmiyeli	62,9	64,1	66,1	66,9	67,5
İşveren ve Kendi hesabına çalışan	23,9	23,3	21,8	21,2	21,2
Ücretsiz aile işçisi	13,1	12,6	12,2	11,8	12,7

Kaynak: TÜİK

Şekil 8: İstihdam Edilenlerin İşteki Durumunun Değişimi [15+yaş]

1.5.2. Sektörel Bakımdan İstihdam

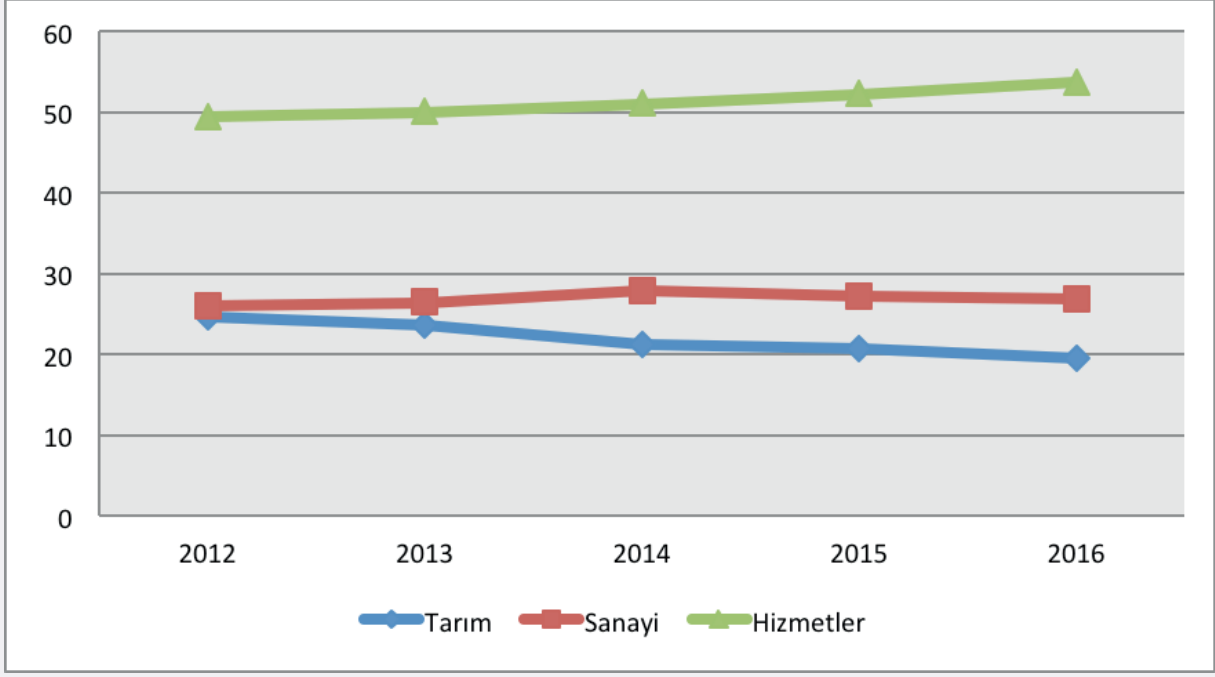
Türkiye’de istihdamın sektörel dağılımınabakıldığında, hizmetler sektörünün diğer sektörlerle nazaran daha fazla istihdam sağladığı görülmektedir. Sanayi sektöründe 2014 yılında istihdam % 27,2’ye yükselmiş, son iki yılda biraz düşüş göstermiştir. Tarımda ise istihdamın yıldan yıla azaldığı görülmektedir.

Tablo 9: İstihdamın Sektörel Dağılımı (NACE Rev. 2)

	2012	2013	2014	2015	2016
	%				
Tarım	24,6	23,6	21,1	20,6	19,5
Sanayi	26	26,4	27,9	27,2	26,8
Hizmetler	49,4	50	51	52,2	53,7

Kaynak: TÜİK

Şekil 9: İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi

1.5.3. Kayıtdışı İstihdam

Türkiye’de kayıtdışı istihdam yıllar itibariyle düşme eğilimindedir. 2012 yılında toplam istihdamın %39’u kayıtdışı iken 2016 yılı itibariyle bu oran %33,5’e kadar gerilemiştir. Bu oranın çok daha aşağılara çekilmesi, ülkemizin çalışma hayatındaki birçok yapısal sorunun giderilmesinde büyük önem taşımaktadır. Sosyal güvenlik açıklarının karşılanması, vergi gelirleri, iş sağlığı ve güvenliği gibi temel sorunların çözülmesinde önemli katkılar sağlayacaktır.

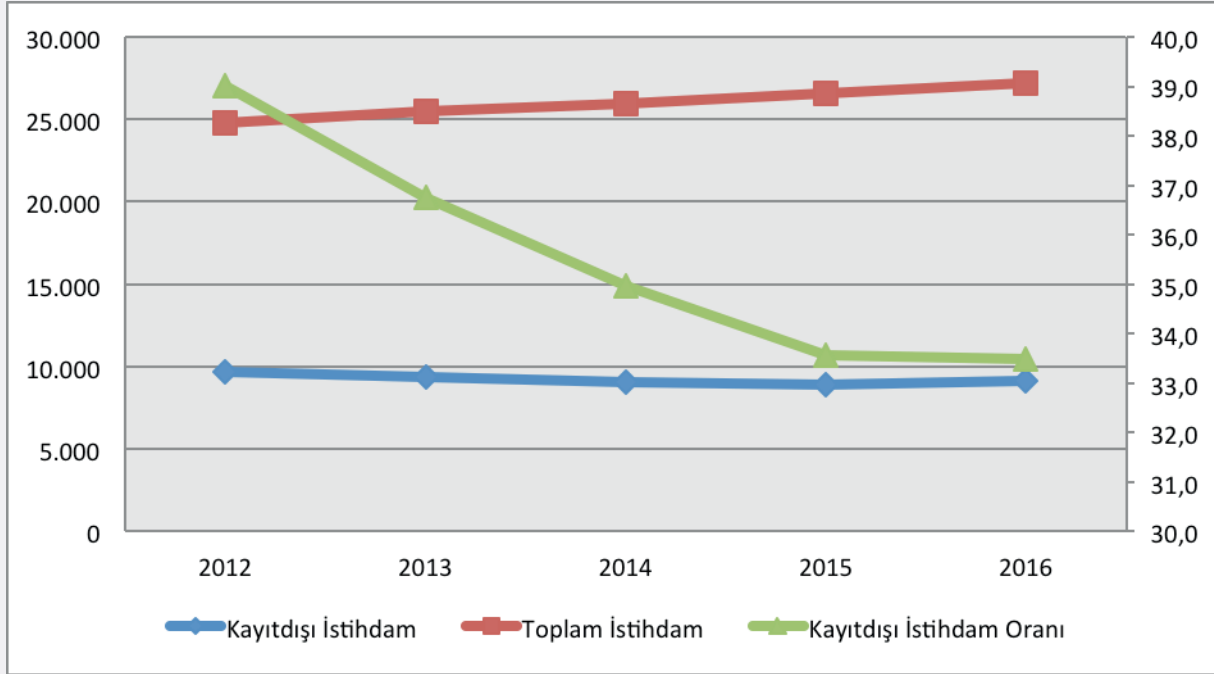
Tablo 10: Kayıtdışı İstihdam [15+ Yaş]

	Kayıtdışı İstihdam	Toplam İstihdam	Kayıtdışı İstihdam Oranı
Yıllar	Bin		%
2012	9.686	24.821	39,0
2013	9.379	25.524	36,8
2014	9.069	25.933	35,0
2015	8.937	26.620	33,6
2016	9.111	27.206	33,5
2017 Ocak	8.663	26.673	32,5
2017 Şubat	8.853	26.956	32,8
2017 Mart	9.096	27.489	33,1
2017 Nisan	9.534	28.157	33,9
2017 Mayıs	9.753	28.487	34,2

	Kayıtdışı İstihdam	Toplam İstihdam	Kayıtdışı İstihdam Oranı
2017 Haziran	9.962	28.703	34,7
2017 Temmuz	10.131	28.757	35,2

Kaynak: TÜİK

Şekil 10: Kayıtdışı İstihdamın Değişimi [15+ Yaş]

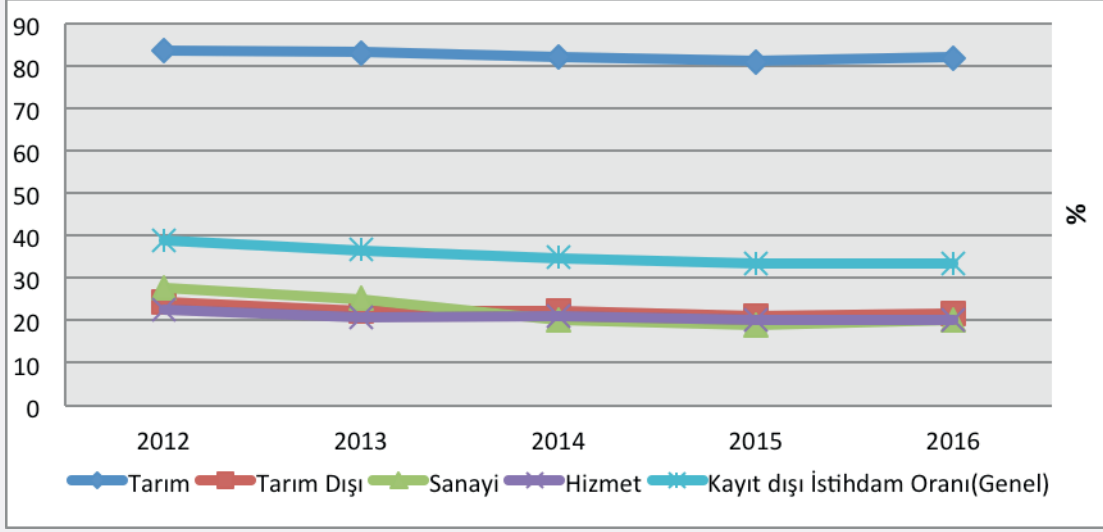
Kayıtlı/kayıtdışı istihdam açısından bir başka önemli nokta ise, kayıtdışılığın sektörel dağılımıdır. İstihdam edilenlerin sektörel dağılımına baktığımızda kayıtdışı istihdamın en çok yaşandığı sektör %82 oranla tarım sektörüdür. Sanayi ve hizmet sektörlerinde bu oran sırasıyla 19,1 ve 20,3 olarak gözlemlenmektedir.

Tablo 11: Kayıtdışı İstihdamın Sektörel Dağılımı

	Tarım	Tarım Dışı	Sanayi	Hizmet	Kayıtdışı İstihdam Oranı (Genel)
Yıllar	%				
2012	83,6	24,5	27,9	22,7	39,0
2013	83,2	22,4	25,2	20,9	36,7
2014	82,2	22,3	20,3	21,1	34,9
2015	81,1	21,2	19,1	20,1	33,6
2016	82	21,7	20,2	20,3	33,5

Kaynak: TÜİK

Şekil 11: Kayıtdışı İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi

Kayıtlı/kayıtdışı istihdam açısından bir başka önemli nokta ise, kayıtdışılığın niteliğine ilişkindir. İstihdam edilenlerin sosyal güvenlik kuruluşlarına kayıtlılık durumuna bakıldığında Türkiye’de kayıt dışılığın en çok yaşandığı kesim ücretsiz aile işçisi olarak çalışan kesimdir. Ayrıca tarımda yaşanan kayıt dışı istihdamın, tarım dışı faaliyetlerde yaşanan kayıt dışı istihdamdan daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 12: İstihdam Edilenlerin Sosyal Güvenlik Kuruluşuna Kayıtlılık Durumu, Temmuz 2017

	Türkiye			Erkek			Kadın		
	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (%)	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (%)	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (%)
	Bin		(%)	Bin		(%)	Bin		(%)
Toplam	28.758	10.131	35,2	19.898	5.966	30	8.860	4.165	47
Ücretli ve yevmiyeli	19.075	3.594	18,8	13.659	2.483	18,2	5.416	1.111	20,5
İşveren	1.343	238	17,7	1.224	224	18,3	119	13	10,9
Kendi hesabına	4.787	3.034	63,4	3.972	2.343	59,0	815	690	84,7
Ücretsiz aile işçisi	3.553	2.266	91,9	1.043	919	87,8	2.510	2.351	93,7
Tarım	6,021	5,088	84,5	3.227	2.441	75,6	2.794	2.647	94,7
Ücretli yevmiyeli	733	593	80,9	442	339	76,7	291	254	87,3
İşveren	73	43	58,9	70	41	58,6	2	2	100,0
Kendi hesabına	2.258	1.662	73,6	1.993	1.410	70,7	264	252	95,5
Ücretsiz aile işçisi	2.959	2.791	94,3	722	652	90,3	2.237	2.139	95,6
Tarım Dışı	22.736	5.043	22,2	16.671	3.526	21,2	6.066	1.518	25,0

	Türkiye			Erkek			Kadın		
	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (%)	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (%)	Toplam İstihdam	Kayıt Dışı İstihdam	Kayıt Dışı (%)
	Bin		(%)	Bin		(%)	Bin		(%)
Ücretli veyevmiyeli	18.342	3.001	16,4	13.217	2.144	16,2	5.125	856	16,7
İşveren	1.270	195	15,4	1.153	184	16,0	117	11	9,4
Kendi hesabına	2.529	1372	54,3	1.979	933	47,1	551	439	79,7
Ücretsiz aile işçisi	595	475	79,8	321	264	82,2	273	211	77,3

Kaynak: TÜİK

(*) Kayıt dışı: Yaptığı işten dolayı, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmadan çalışanlar.

1.6. Türkiye’de İşsizlik

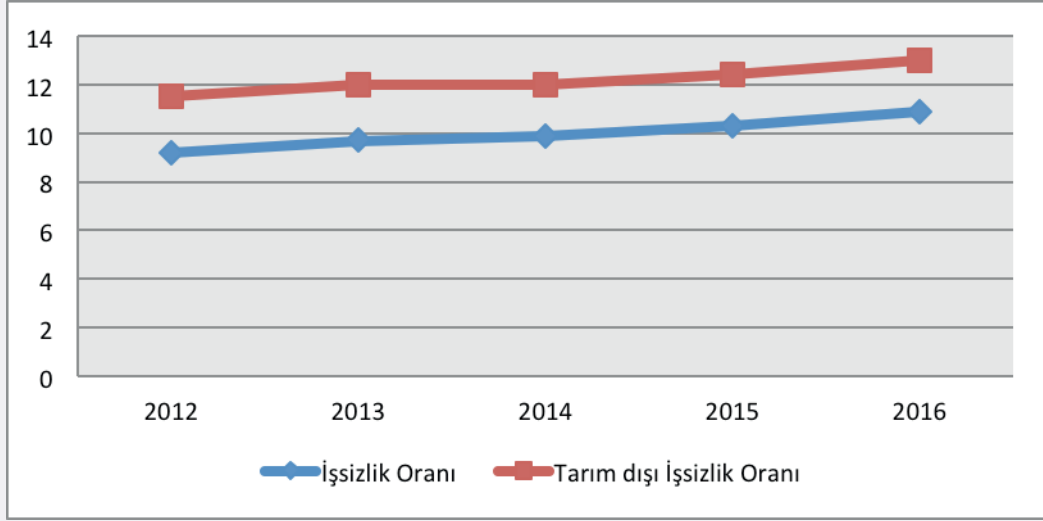
Türkiye’de 2012-2016 yılları arasında işsizlik oranlarının sürekli artma eğiliminde olduğu görülmektedir. Türkiye’de işsizlik oranı 2015 yılında %10,3 ile iki haneye ulaşmıştır. Aynı yıllara ait tarım dışı işsizlik oranı da artma eğilimi göstermektedir. Artan işsizlik oranları 2017 yılında uygulanan planlı program ve politikalarla tekrar düşmüştür.

Tablo 13: İşsizlik Oranı ve Tarım Dışı İşsizlik Oranı [15+ Yaş]

Yıllar	İşsizlik Oranı	Tarım dışı İşsizlik Oranı
%		
2012	9,2	11,5
2013	9,7	12
2014	9,9	12
2015	10,3	12,4
2016	10,9	13
2017 Ocak	13	15,2
2017 Şubat	12,6	14,8
2017 Mart	11,7	13,7
2017 Nisan	10,5	12,4
2017 Mayıs	10,2	12,2
2017 Haziran	10,2	12,2
2017 Temmuz	10,7	13

Kaynak: TÜİK

Şekil 12: İşsizlik ve Tarım Dışı İşsizlik Oranındaki Değişim [15+ Yaş]

1.6.1. Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre İşsizlik

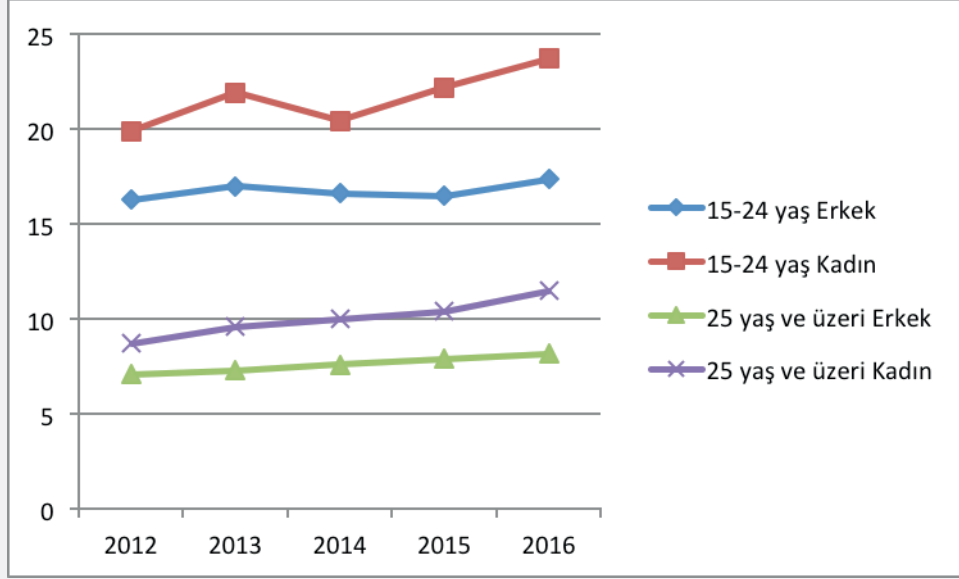
2012-2016 yıllarına ait işsizlik oranları hem erkeklerde hem kadınlarda artarak devam etmiştir. Hem 15-24 yaş grubu hem de 25 yaş üzeri gruptaki kadınlarda işsizlik oranı artma eğilimi göstermektedir.

Tablo 14: Yaş Grupları ve Cinsiyet Ayırımında İşsizlik Oranı

		15-24 yaş			25 yaş ve üzeri	
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Yıllar	%					
2012	17,5	16,3	19,9	7,6	7,1	8,7
2013	18,7	17	21,9	8	7,3	9,6
2014	17,9	16,6	20,4	8,3	7,6	10
2015	18,5	16,5	22,2	8,7	7,9	10,4
2016	19,6	17,4	23,7	9,2	8,2	11,5

Kaynak: TÜİK

Şekil 13: Yaş Grupları ve Cinsiyet Ayırımında İşsizlik Oranı Değişimi

1.6.2. İşsizliğin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı ve Genç İşsizlik Olgusu

Yaş gruplarına göre işsizlik oranlarında en yüksek işsizlik oranının gözlemlendiği yaş grupları 15-19 ve 20-24 arası yaş gruplarıdır. En düşük işsizlik oranının olduğu yaş grubu ise 65+ yaş grubudur. Bu görünüm normal bir görünüm olup, ülkenin nüfus yaş gruplarına dağılımıyla uyumludur. Ayrıca, bu gösterge emek piyasası politikalarının nereye odaklanması gerektiği, gençlerin işgücü piyasasına girişinin kolaylaştırılmasına yönelik politikalar üretilmesi gibi konular bakımından büyük önem taşımaktadır.

Tablo 15: Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları (15+ Yaş)

Yıllar	Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları (%)										
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+
2012	14,9	19	12,2	8,3	6,9	6,5	6,7	6,4	5,3	3,3	0,9
2013	16,4	20	12,6	8,8	7,8	6,7	6,4	6,7	5,8	4,2	1,1
2014	16,1	18,9	13	8,8	7,7	7,1	6,9	7,8	6,7	4,7	2,1
2015	16,5	19,7	13,2	8,9	8,2	7,8	7	8,3	7,2	5,8	2,5
2016	16,2	21,5	14,6	10,1	8,7	8	7,8	7,8	6,6	5,6	2,6

Kaynak: TÜİK

Dünyada genç işsizlik oranları değişkenlik göstermektedir. Özellikle İtalya, İspanya ve Yunanistan'daki genç işsizlik oranları çok ciddi oranlarda seyretmektedir. 2016 yılı Türkiye'de genç işsizlik oranı 19,6 iken bu oran AB 28'de 18,6 olarak gerçekleşmektedir. Türkiye'nin AB ülkeleri arasında yüksek genç işsizlik sorunu ile karşı karşıya olduğu izlenmektedir. Türkiye sahip olduğu genç nüfus avantajını doğru eğitim ve işgücü politikaları ile değerlendirerek genç işsizlik oranını azaltabilir.

Tablo 16: AB ve Türkiye’de Genç İşsizlik Oranları

	Türkiye	Almanya	Fransa	İtalya	İspanya	Polonya	Yunanistan	AB 28
2012	17,5	8	23,7	35,3	52,9	26,5	55,3	23
2013	18,7	7,8	24,1	40	55,5	27,3	58,3	23,6
2014	17,9	7,8	23,5	42,7	53,2	23,9	52,4	21,9
2015	18,5	7,2	24	40,3	48,3	20,8	49,8	20,4
2016	19,6	7	24,1	37,8	44,4	17,7	47,3	18,6
2017 Ocak	22	6,8	23,4	37,1	41,4	15	47,5	17,6
2017 Şubat	21,6	6,8	23,2	34,7	40,7	14,8	46,8	17,3
2017 Mart	21,6	6,7	23,2	34,5	40,2	15,1	45,3	17,2
2017 Nisan	21,8	6,7	23,0	34,9	39,5	15,2	44,5	17,1
2017 Mayıs	21,8	6,6	23,0	36,1	38,9	15,3	43,5	17,1
2017 Haziran	21,8	6,6	22,9	35,1	38,3	15,0	43,0	16,8
2017 Temmuz	21,9	6,5	22,9	35,2	37,8	14,5	42,8	16,8
2017 Ağustos	-	6,5	22,7	35,1	37,4	14,1	-	16,7
2017 Eylül	-	6,4	22,5	35,7	37,2	13,8	-	16,6

Kaynak: OECD

Türkiye’de 2012-2016 yıllarına ait gençlerin işgücüne katılma oranları ve istihdam oranları artma eğilimi göstermektedir. Aynı döneme ait genç işsizlik oranı değişkenlik göstermekle beraber, 2016 yılında %19,6 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

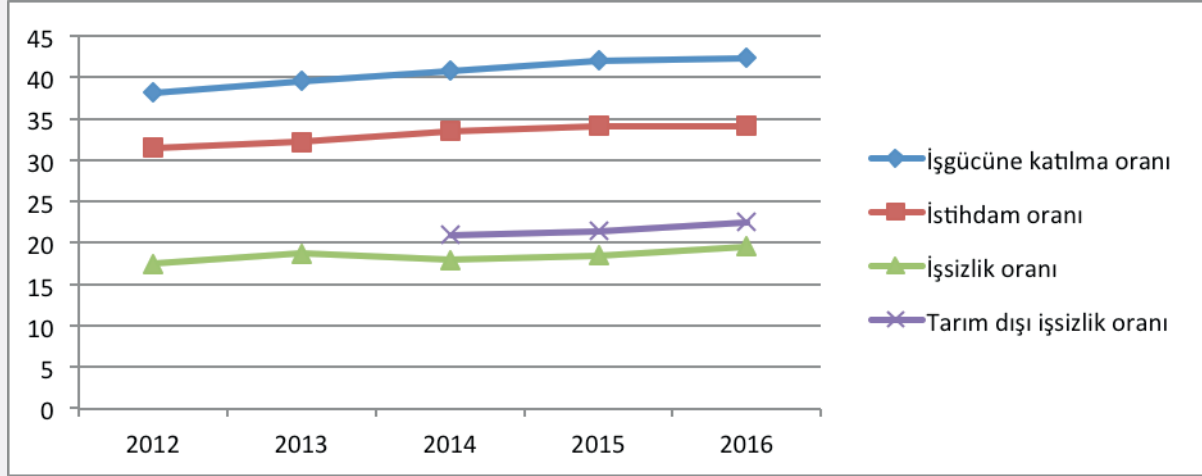
Tablo 17: Türkiye Genç İşgücünün Durumu [15-24 Yaş]

	İşgücüne katılma Oranı	İstihdam oranı	İşsizlik Oranı	Tarım dışı işsizlik oranı
Yıllar	%			
2012	38,2	31,5	17,5	-
2013	39,6	32,2	18,7	-
2014	40,8	33,5	17,9	21,0
2015	42	34,2	18,5	21,4
2016	42,4	34,1	19,6	22,6
2017 Ocak	40,9	30,9	24,5	27,1
2017 Şubat	40,8	31,3	23,3	25,9
2017 Mart	41,1	32,3	21,4	24,0
2017 Nisan	41,5	33,3	19,8	22,4

	İşgücüne katılma Oranı	İstihdam oranı	İşsizlik Oranı	Tarım dışı işsizlik oranı
Yıllar	%			
2017 Mayıs	43,4	34,8	19,8	23,2
2017 Haziran	45,5	36,1	20,6	24,5
2017 Temmuz	47,5	37,5	21,1	25,7

Kaynak: TÜİK

Şekil 14: Türkiye Genç İşgücünün Değişimi [15-24 Yaş]

• •

TRC2 BÖLGESİ İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

2. TRC2 BÖLGESİ İŞGÜCÜ PİYASALARI, İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

TRC2 Bölgesi işgücü piyasasına bakıldığında 2004 yılına kıyasla İşgücüne Katılma Oranının, İstihdam Oranının, İşsizlik Oranının ve Tarım Dışı İşsizlik Oranının daha düşük olduğu görülmektedir. 2009 yılında küresel ölçekte yaşanan krizin etkisiyle işsizlik en yüksek noktaya ulaşmıştır.

Tablo 18: TRC2 Bölgesi Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş]

	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı	Tarım Dışı İşsizlik Oranı
Yıllar	%			
2004	37	32,6	11,8	15,7
2005	34,4	30,7	10,9	14,5
2006	31,5	27,7	12,1	12
2007	30,8	26,5	13,8	13,5
2008	31,8	27,3	14,1	16,9
2009	34,4	27,9	18,8	20,5
2010	33,5	29,1	13,1	14,5
2011	32,8	30,1	8,4	9,6
2012	28,8	26,8	6,9	7,5
2013	37,9	31,2	17,5	20,8
2014	42,3	35	17,4	23,7
2015	43,7	36,1	17,5	22,8
2016	45,2	37,4	17,2	23,2

Kaynak: TÜİK

Düzey 2 Bölgeleri arasında TRC2 Bölgesinin işgücü durumuna bakıldığında ilginç noktalar tespit edilmektedir. TRC2 Bölgesi 2016 yılında 26 Düzey 2 Bölgesi arasında işgücüne katılım oranında sondan 3. sırada bulunmaktadır. İşsizlik oranında en yüksek 2. Bölge, istihdam oranında ise en düşük 2. Bölgedir.

Tablo 19: Düzey 2 Bölgeleri Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş], 2016

	İşgücüne Katılım Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
TOPLAM	52,0	10,9	46,3
TR10 (İstanbul)	56,3	13,5	48,7
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	57,9	7,5	53,5
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	48,6	6,7	45,3
TR31 (İzmir)	55,4	14,0	47,6
TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	53,9	6,7	50,3
TR33 (Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)	52,3	4,8	49,8
TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	50,1	9,2	45,5
TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	53,6	10,7	47,9
TR51 (Ankara)	53,2	11,4	47,2
TR52 (Konya, Karaman)	50,0	6,1	46,9
TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	56,6	11,5	50,1
TR62 (Adana, Mersin)	50,0	10,4	44,8
TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	46,0	14,4	39,4
TR71 (Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	52,6	13,4	45,6
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	49,6	8,4	45,4
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	51,4	8,6	47,0
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	57,3	5,8	54,0
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	52,2	7,9	48,1
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	54,4	4,5	52,0
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	49,5	5,0	47,0
TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	51,2	4,9	48,7
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	49,1	8,9	44,7
TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	42,4	9,2	38,5
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	45,2	14,3	38,7
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	45,2	17,2	37,4
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	39,1	28,3	28,0

Kaynak: TÜİK

Tablo 20: TRC2 Bölgesi'nin İşgücü İstatistikleri 26 Düzey 2 Bölge Sıralaması

	İşgücüne Katılma Oranı	Sıralama	İşsizlik Oranı	Sıralama	İstihdam Oranı	Sıralama
Yıllar	%		%		%	
2004	37	En düşük 1.	11,8	En yüksek 10.	32,6	En düşük 1.
2005	34,4	En düşük 2.	10,9	En yüksek 11.	30,7	En düşük 2.
2006	31,5	En düşük 2.	12,1	En yüksek 7.	27,7	En düşük 2.
2007	30,8	En düşük 2.	13,8	En yüksek 4.	26,5	En düşük 2.
2008	31,8	En düşük 2.	14,1	En yüksek 7.	27,3	En düşük 2.
2009	34,4	En düşük 2.	18,8	En yüksek 2.	27,9	En düşük 2.
2010	33,5	En düşük 1.	13,1	En yüksek 7.	29,1	En düşük 1.
2011	32,8	En düşük 1.	8,4	En yüksek 16.	30,1	En düşük 2.
2012	28,8	En düşük 1	6,9	En yüksek 18.	26,8	En düşük 1.
2013	37,9	En düşük 2.	17,5	En yüksek 2.	31,2	En düşük 2.
2014	42,3	En düşük 1.	17,4	En yüksek 2.	35,0	En düşük 2.
2015	43,7	En düşük 1.	17,5	En yüksek 2.	36,1	En düşük 3.
2016	45,2	En düşük 2.	17,2	En yüksek 2.	37,4	En düşük 2.

Kaynak: TÜİK

2.1. TRC2 Bölgesinde İşgücüne Katılım Oranı

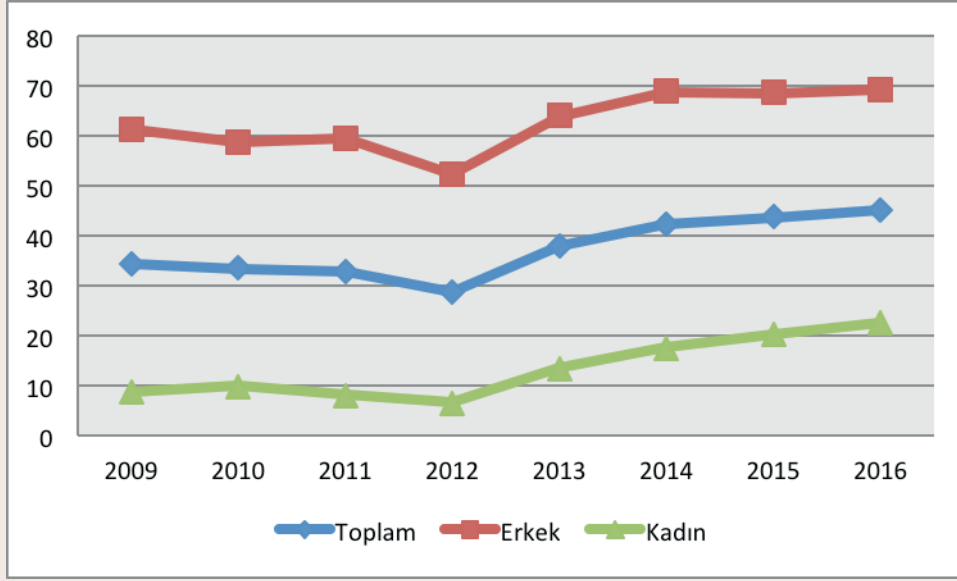
TRC2 Bölgesinde cinsiyet ayrımında işgücüne katılma oranına bakıldığında 2009 yılına göre hem erkek hem de kadın işgücü katılım oranında 2012 yılına kadar azalış olduğu görülmektedir. 2013 yılından itibaren ise hem erkek hem de kadın işgücüne katılım oranında artış olduğu görülmektedir.

Tablo 21: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşgücüne Katılma Oranı [15+ Yaş]

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
TRC2 Bölgesi	%							
Toplam	34,4	33,5	32,8	28,8	37,9	42,3	43,7	45,2
Erkek	61,4	58,7	59,6	52,3	64	68,9	68,6	69,3
Kadın	8,6	9,8	7,9	6,4	13,3	17,5	20,2	22,4

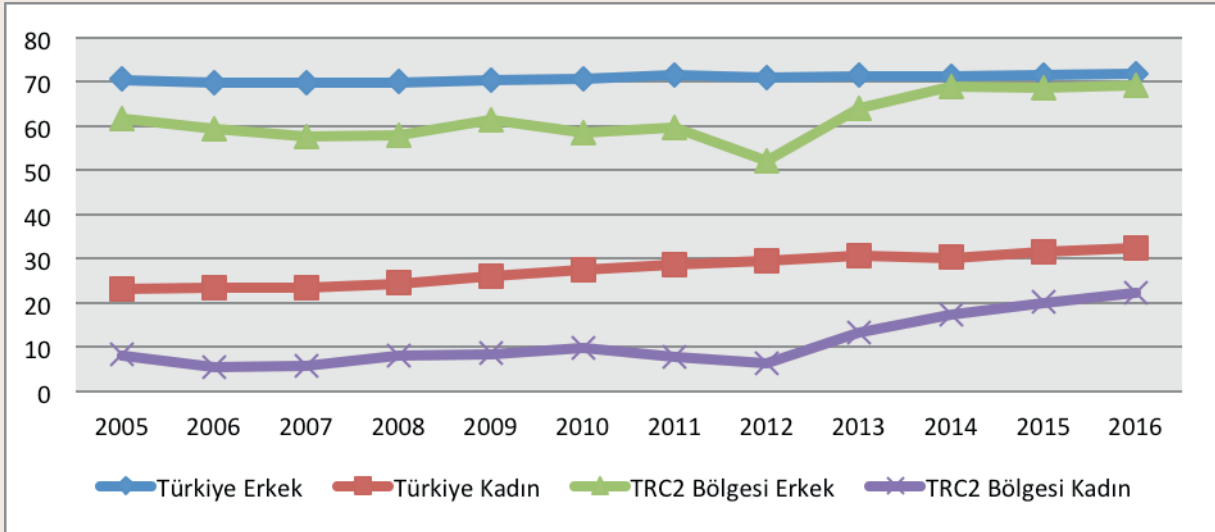
Kaynak: TÜİK

Şekil 15: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşgücüne Katılma Oranı Değişimi [15+ Yaş]

Şekil 14’de görüldüğü üzere işgücüne katılım oranları bakımından TRC2 Bölgesi hem erkek hem de kadın oranlarında Türkiye’nin altındadır. Özellikle kadınların işgücüne katılım oranlarının 2012 yılından sonra gösterdiği artışa rağmen çok düşük olması bölgenin işgücüne katılım ortalamasını düşürmektedir. TRC2 Bölgesinde kadınları işgücüne katmak öncelikli politikalar arasında olmalıdır.

Şekil 16: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşgücüne Katılım Oranları Değişimi

2.1.1. TRC2 Bölgesinde İşgücünün Eğitim Durumu

TRC2 Bölgesinde işgücünün eğitim düzeyine bakıldığında işgücünün % 49,5’inin lise altı eğitimlilerden oluştuğu, yaklaşık % 19,8’inin ise okuma yazma bilmediği görülmektedir. İşsizlik oranlarında en düşük oran okur-yazar olmayan kesimdedir. En yüksek işsizlik oranı ise lise eğitimlilerdedir. İşgücüne katılım oranlarında en yüksek orana yükseköğretim mezunları ulaşmıştır. Ortaöğretim mezunlarının (lise, mesleki ve teknik eğitim) işsizlik oranları lise altı eğitimlilerden daha yüksektir.

Tablo 22: TRC2 Bölgesi İşgücünün Eğitim Düzeyi, 2016

	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
	Bin			%		
Toplam	1021	846	176	45,2	37,4	17,2
Okur-yazar olmayan	105	96	9	19,8	18,1	9
Lise altı eğitilmişler	654	535	119	49,5	40,5	18,2
Lise ve dengi meslek okulu	126	100	26	53,2	42,4	20,3
Yükseköğretim	136	115	22	80,1	67,4	15,8

Kaynak: TÜİK

Tablo 23: TRC2 Bölgesi Erkek İşgücünün Eğitim Düzeyi, 2016

	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
	Bin			%		
Toplam	762	617	145	69,3	56,2	18,9
Okur-yazar olmayan	32	25	7	36,6	29	20,9
Lise altı eğitilmişler	533	426	107	70,5	56,4	20
Lise ve dengi meslek okulu	102	84	18	70,1	57,9	17,4
Yükseköğretim	95	82	13	85,5	73,9	13,6

Kaynak: TÜİK

TRC2 Bölgesi kadın işgücünün eğitim düzeyine baktığımızda; işsizlik oranının en düşük okur-yazar olmayan kesimde olması bu kesimin işgücüne katılım oranının çok düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Bölgede en fazla işsizlik lise ve dengi meslek okulu mezunları kadınlardadır.

Tablo 24: TRC2 Bölgesi Kadın İşgücünün Eğitim Düzeyi, 2016

	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Katılım Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
	Bin			%		
Toplam	259	228	32	22,4	19,7	12,1
Okur-yazar olmayan	73	70	3	16,5	15,9	3,8
Lise altı eğitilmişler	121	109	12	21,4	19,3	10
Lise ve dengi meslek okulu	24	16	8	26,1	17,5	32,9
Yükseköğretim	41	33	9	69,9	55,4	20,7

Kaynak: TÜİK

2.2. TRC2 Bölgesinde İstihdam

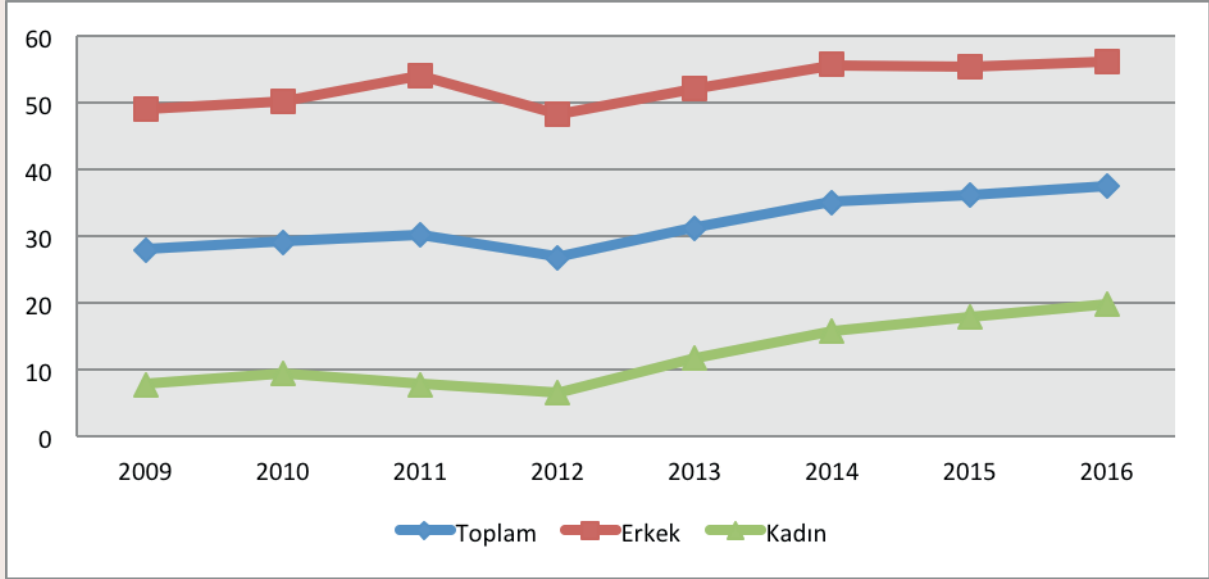
TRC2 Bölgesinde cinsiyet ayrımında istihdam oranına bakıldığında 2009 yılına göre hem erkek hem de kadın istihdam oranında 2012 yılı hariç artış olduğu görülmektedir. Erkek istihdamında 2009 yılından itibaren artış trendi baskın olmakla beraber kadın istihdamında ise 2012 yılına kadar dalgalı bir seyir mevcuttur. 2013 yılı ile beraber kadın istihdamı artış trendine girmiştir.

Tablo 25: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İstihdam

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
TRC2 Bölgesi	%							
Toplam	27,9	29,1	30,1	26,8	31,2	35	36,1	37,4
Erkek	49,1	50,2	54,1	48,3	52,1	55,7	55,4	56,2
Kadın	7,7	9,3	7,7	6,4	11,7	15,7	17,8	19,7

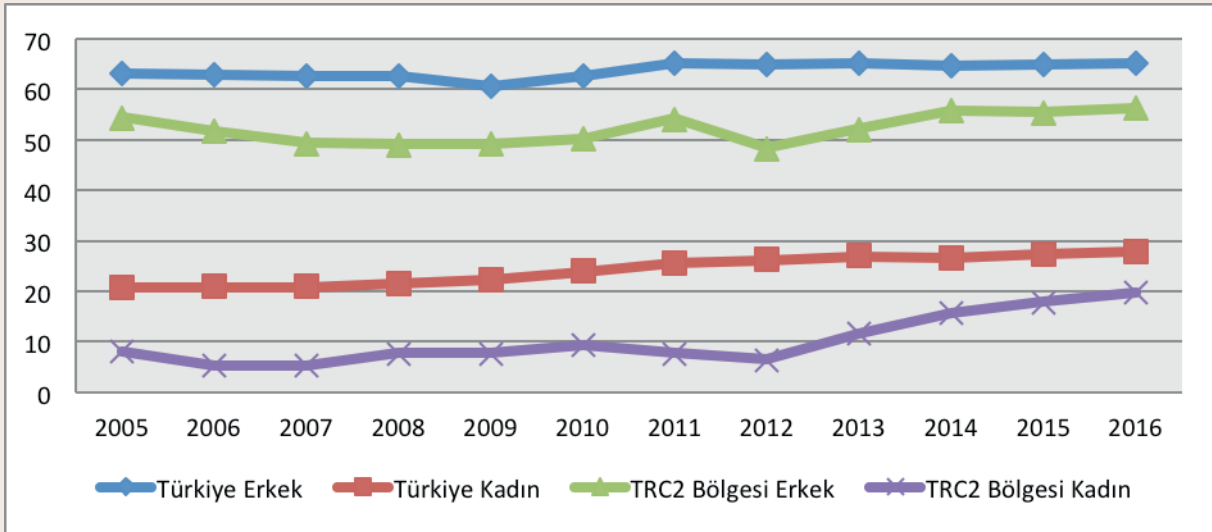
Kaynak: TÜİK

Şekil 17: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İstihdamın Değişimi

Şekil 16’te görüldüğü üzere TRC2 Bölgesi hem erkek hem de kadın istihdam oranlarında Türkiye ortalamasının altındadır. Kadınların istihdamı Türkiye’de artma eğiliminde iken bölgede ise 2012 yılına kadar dalgalı bir seyir halindedir. 2012 yılından sonra kadın istihdamı artış trendi yakalamıştır. Kadınların işgücüne katılım oranlarının son yıllardaki artış trendine rağmen çok düşük olması kadın istihdamının da düşük olmasına neden olmaktadır.

Şekil 18: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İstihdam Oranları Değişimi

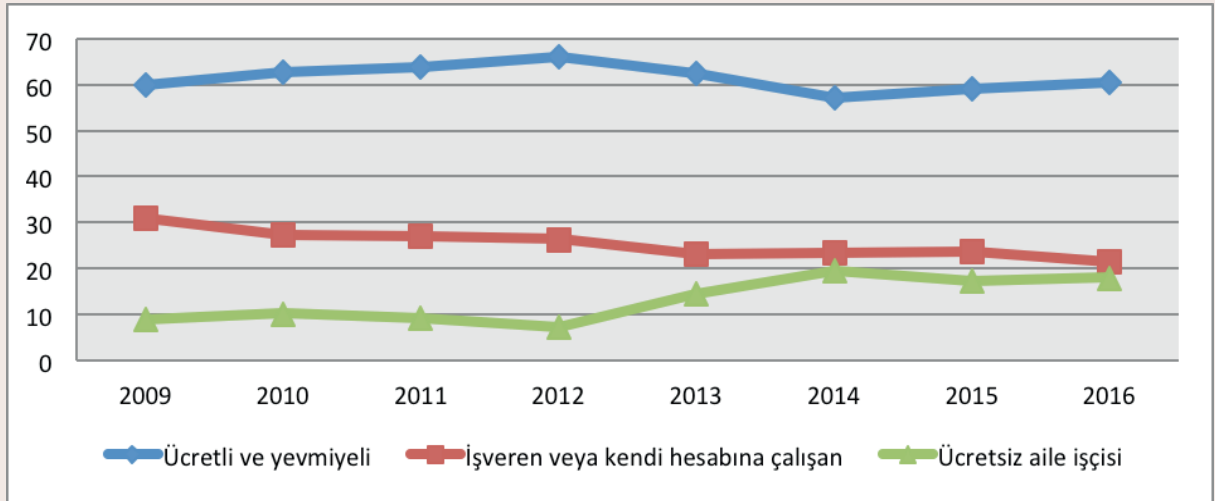
2.2.1. TRC2 Bölgesinde İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu

TRC2 Bölgesinde istihdam edilenlerin işteki durumunun değişimine bakıldığında; ücretli ve yevmiyeli sayısının dalgalı bir seyir izlediği işveren veya kendi hesabına çalışan sayısında azalma olduğu, ücretsiz aile işçisi sayısında ise son yıllarda yükselme trendi olduğu görülmektedir.

Tablo 26: TRC2 Bölgesi İstihdam Edilenlerin İşteki Durumu

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	%							
Ücretli ve yevmiyeli	60	62,7	63,8	66,1	62,6	57,2	59,1	60,6
İşveren veya kendi hesabına çalışan	30,9	27,2	27	26,3	23,0	23,4	23,7	21,5
Ücretsiz aile işçisi	8,9	10,1	9,2	7,2	14,4	19,4	17,2	17,9
Toplam	100	100	100	100	100	100	100	100

Kaynak: TÜİK

Şekil 19: TRC2 Bölgesi İstihdam Edilenlerin İşteki Durumunun Değişimi

2.2.2. TRC2 Bölgesinde Sektörel Bakımdan İstihdam

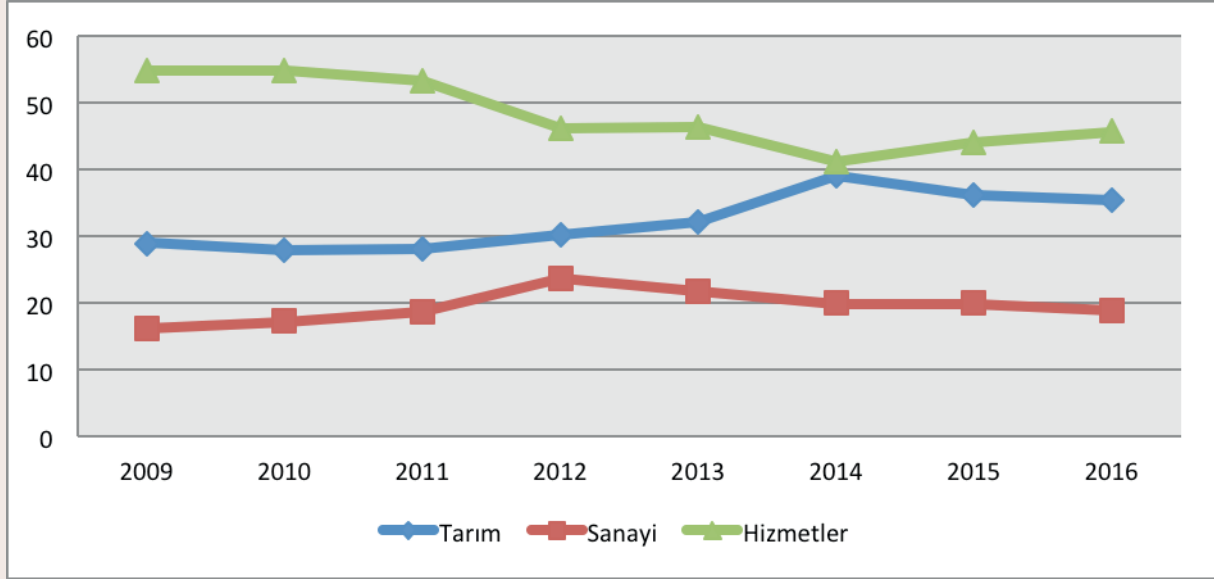
TRC2 Bölgesinde istihdamın sektörel dağılımına bakıldığında 2009 yılına oranla hizmetler sektöründeki istihdamın önemli oranda azaldığı, ancak tarım sektöründeki istihdamın arttığı görülmektedir. Sanayideki istihdam ise kayda değer düzeyde olmasa bile artış eğilimine girmiştir.

Tablo 27: TRC2 Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılımı

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	NACE 2 Rev.2							
Tarım	28,9	27,9	28,1	30,1	32,1	39	36,1	35,3
Sanayi	16,2	17,2	18,6	23,7	21,7	19,9	19,9	18,8
Hizmetler	54,9	54,9	53,3	46,2	46,4	41,1	44,1	45,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK

Şekil 20: TRC2 Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılımının Değişimi

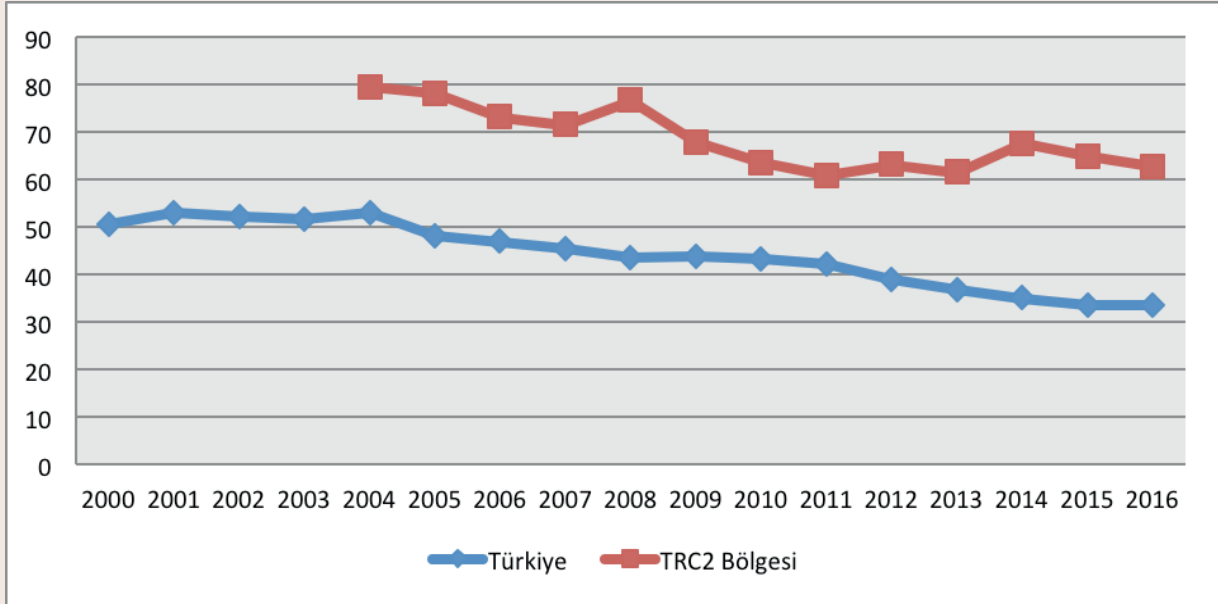
2.2.3. TRC2 Bölgesinde Kayıt Dışı İstihdam

Türkiye’de ve TRC2 Bölgesinde kayıt dışı istihdam yıllar itibariyle düşme eğiliminde olmakla birlikte TRC2 Bölgesi kayıtdışı istihdam oranları Türkiye ortalamasının oldukça üstündedir. 2004 yılında toplam istihdamın % 80’i kayıt dışı iken 2016 yılı itibariyle bu oran % 60’lara kadar gerilemiştir.

Tablo 28: TRC2 Bölgesi Kayıt Dışı İstihdam [15+ Yaş]

	Kayıt dışı İstihdam	Toplam İstihdam	Kayıt dışı İstihdam Oranı
	Bin		%
2004	386	485	79,6
2005	373	477	78,2
2006	327	447	73,2
2007	318	445	71,5
2008	356	464	76,7
2009	343	505	67,9
2010	358	563	63,6
2011	369	608	60,7
2012	360	569	63,2
2013	409	664	61,6
2014	494	730	67,6
2015	510	784	65,0
2016	531	846	62,7

Kaynak: TÜİK

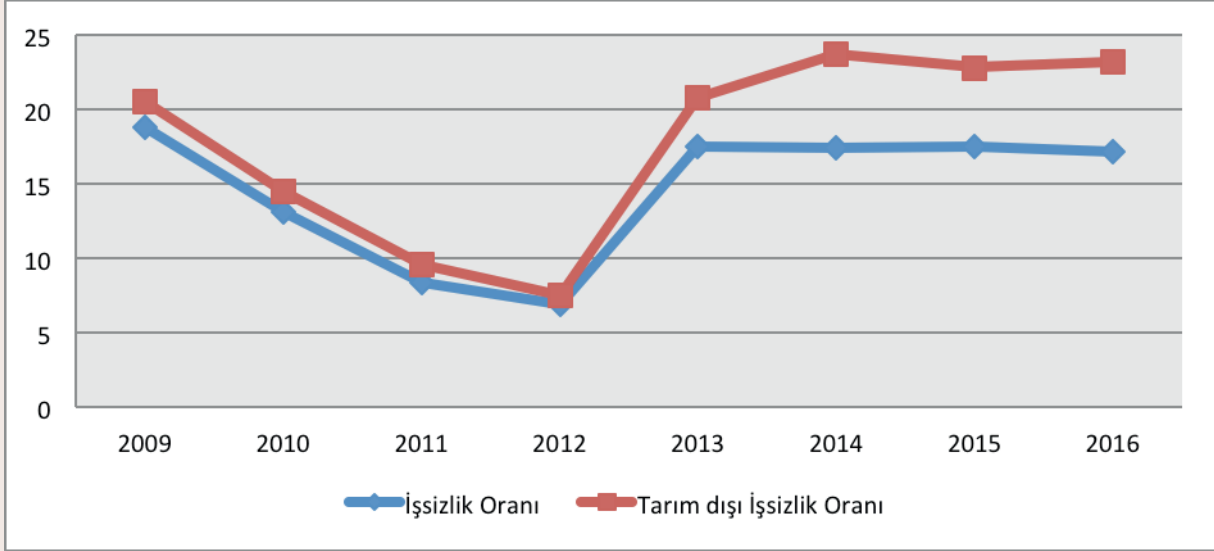
Şekil 21: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Kayıt Dışı İstihdamın Değişimi [15+ Yaş]

2.3. TRC2 Bölgesinde İşsizlik

TRC2 Bölgesinde işsizlik ve tarım dışı işsizlik oranı 2009 yılında küresel krizin etkisiyle sırasıyla 18,8 ve 20,5 oranlarında gerçekleşmiştir. 2009 yılından başlayarak 2012 yılına kadar her iki işsizlik oranında büyük bir düşüş yaşanmıştır. 2012 yılından sonra işsizlik oranlarında yükselme trendi yaşanmıştır. 2016 yılında Düzey 2 bazında TRC2 Bölgesi işsizlik oranının en yüksek olduğu 2.bölge olmuştur.

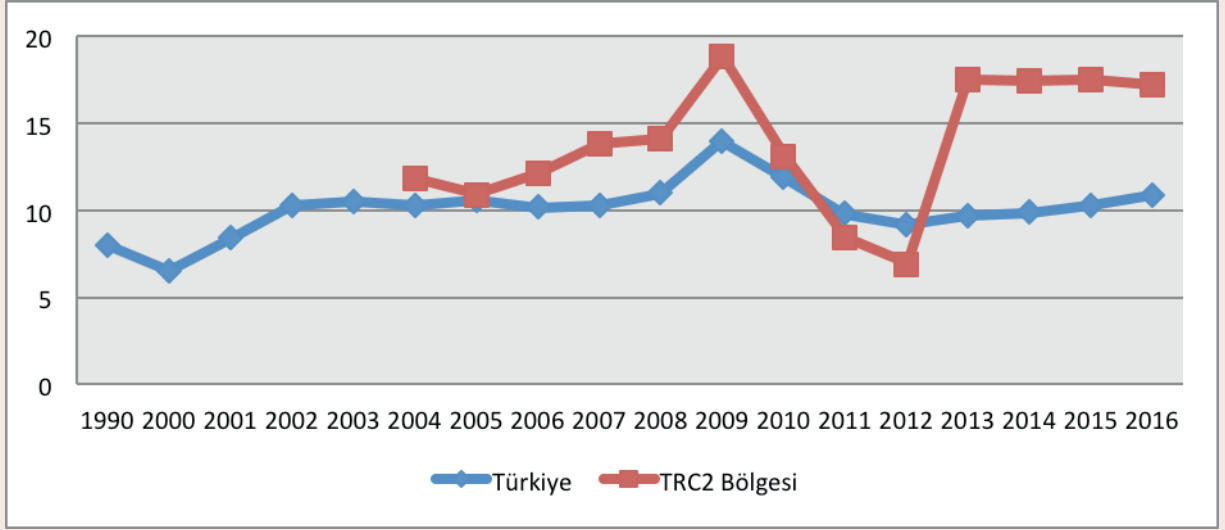
Tablo 29: TRC2 Bölgesinde İşsizlik [15+ Yaş]

Yıllar	İşsizlik Oranı	Tarım dışı İşsizlik Oranı
%		
2009	18,8	20,5
2010	13,1	14,5
2011	8,4	9,6
2012	6,9	7,5
2013	17,5	20,8
2014	17,4	23,7
2015	17,5	22,8
2016	17,2	23,2

Kaynak: TÜİK**Şekil 22:** TRC2 Bölgesinde İşsizlik Değişimi [15+ Yaş]

TRC2 Bölgesinde işsizlik oranı genel olarak Türkiye paralelinde ancak Türkiye oranının üzerinde seyretmektedir. İlk olarak 2011 ve 2012 yıllarında işsizlik oranı Türkiye oranının altına inmiştir. TRC2 Bölgesinde işsizlik oranı 2013 yılı ile beraber Türkiye oranının tekrar üzerine çıkmıştır.

Şekil 23: Türkiye ve TRC2 Bölgesinde İşsizliğin Değişimi [15+ Yaş]

2.3.1. TRC2 Bölgesinde Cinsiyete Göre İşsizlik

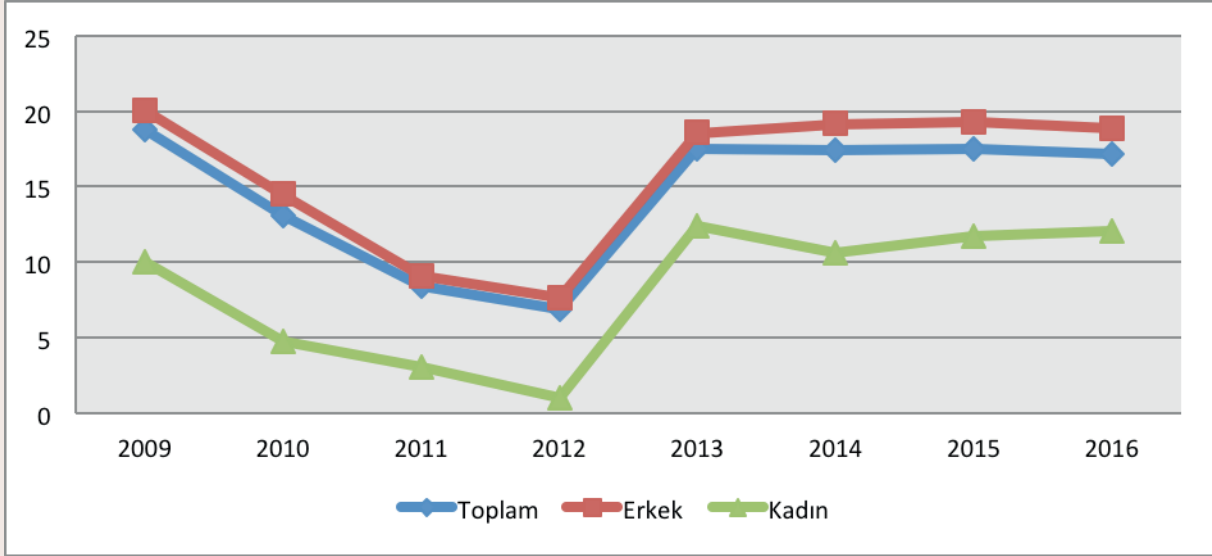
TRC2 Bölgesi cinsiyet ayrımında işsizlik oranlarına bakıldığında 2009 yılı ile 2012 yılları arasında erkeklerde ve kadınlarda işsizlik oranının düştüğü görülmektedir. Fakat bu düşüş kadın istihdamın artmasından ziyade kadın işgücüne katılım oranının azalmasından kaynaklanmaktadır. 2012 sonrası ise işsizlik oranlarının yükseldiği görülmektedir.

Tablo 30: TRC2 Bölgesi İşsizlik Oranları [15+ Yaş]

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
TRC2 Bölgesi	%							
Toplam	18,8	13,1	8,4	6,9	17,5	17,4	17,5	17,2
Erkek	20,1	14,5	9,1	7,6	18,6	19,2	19,3	18,9
Kadın	10	4,7	3	1	12,4	10,6	11,7	12,1

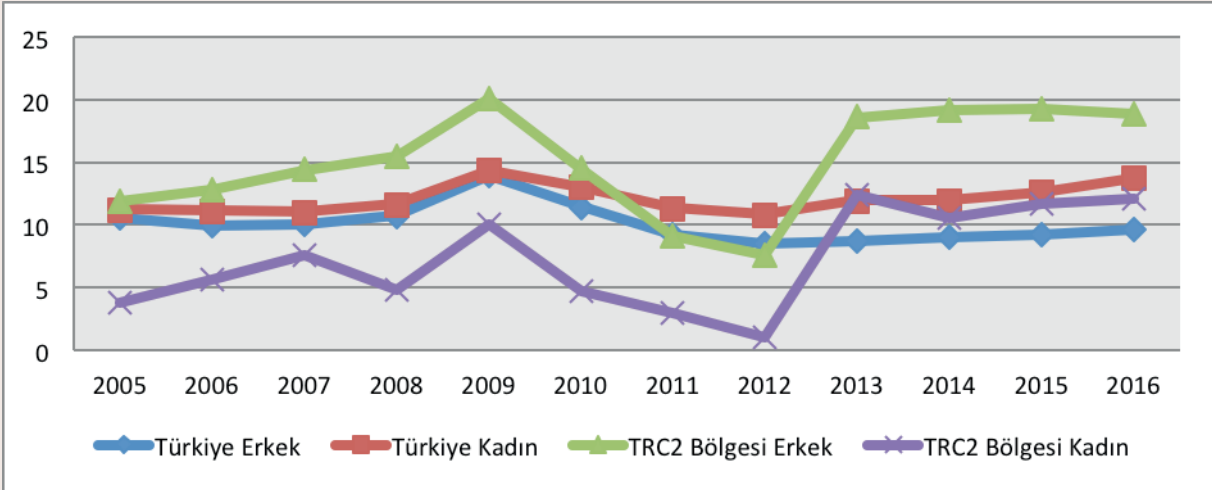
Kaynak: TÜİK

Şekil 24: TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşsizlik Oranları Değişimi [15+ Yaş]

Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşsizlik Oranları Değişim grafiğine bakıldığında, TRC2 Bölgesinde işsizlik oranlarının Türkiye'ye oranla daha dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. TRC2 Bölgesinde erkeklerde işsizlik oranı 2011 yılına kadar Türkiye'den yüksek, 2011 ve 2012 yıllarında ise oran olarak altında seyretmiştir. TRC2 Bölgesinde erkeklerde işsizlik oranı 2013 yılı ardından Türkiye ortalamasının çok üstünde seyretmiştir. TRC2 Bölgesinde kadınlarda işsizlik oranı ise dalgalı olmakla beraber Türkiye'den daha düşüktür. 2009 yılından itibaren TRC2 Bölgesi kadın ve erkek işsizlik oranları genelde paralel bir seyir izlemiştir.

Şekil 25: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Cinsiyet Ayrımında İşsizlik Oranları Değişimi [15+ Yaş]

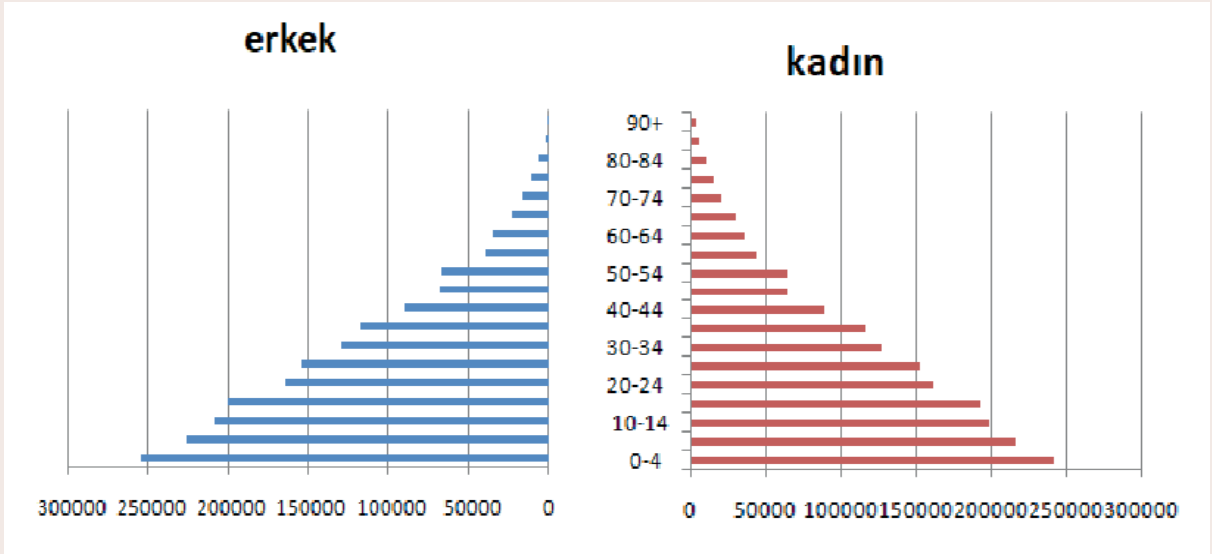

2.3.2. TRC2 Bölgesinde İşsizliğin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı ve Genç İşsizlik Olgusu

Yaş gruplarına göre işsizlik oranlarında en yüksek işsizlik oranının gözlemlendiği yaş grubu 20-24 ve 25-34 arası yaş gruplarıdır. En düşük işsizlik oranının olduğu yaş grubu ise 55+ yaş grubudur.

Tablo 31: TRC2 Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları

Yıllar	Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranları (%)				
	15-19	20-24	25-34	35-54	55+
2009	18,9	20	13	8	5,5
2010	13,7	15,7	12,7	8,2	2,7
2011	15,3	15,9	13,3	9,4	5
2012	7,8	9,8	7,1	6,3	3,3
2013	20,9	21,8	19,2	15	6,7
2014	16,1	22,4	19,3	16,2	6,6
2015	14,5	24,9	19,5	16,1	5,2
2016	16,5	22,1	20,7	14,8	6

Kaynak: TÜİK**Şekil 26:** TRC2 Bölgesi Nüfus Piramidi, 2016**Kaynak:** ADNKS

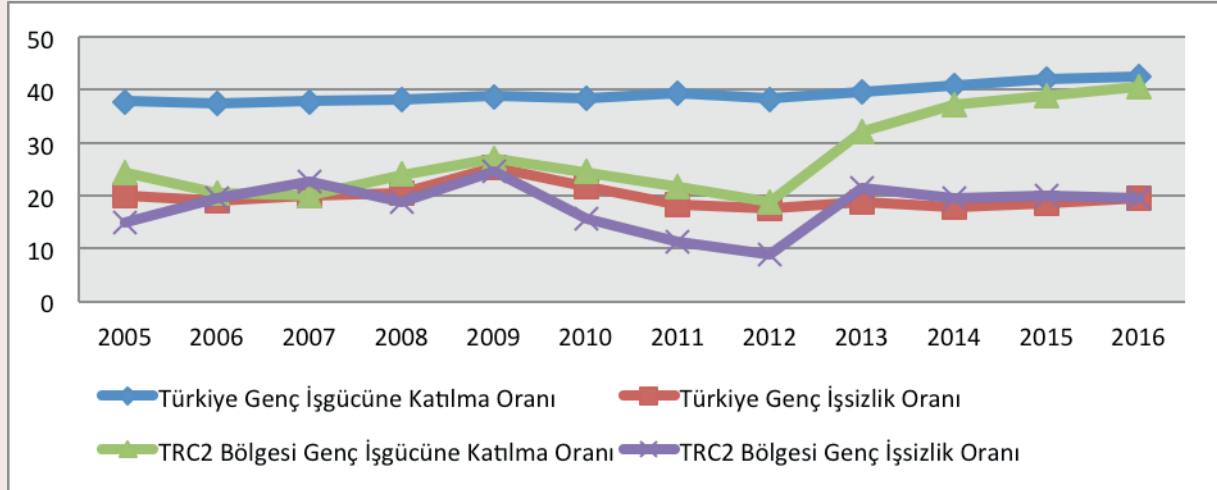
TRC2 Bölgesi genç işgücü durumu incelendiğinde; 2009 yılı ile 2012 yılları arasında işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarının azaldığı görülmektedir. 2013 yılının ardından işgücüne katılım oranının arttığı ve 2016 yılı ile en yüksek değere ulaşırken istihdamda ve işsizlikte de yüksek değerlere ulaşıldığı görülmektedir.

Tablo 32: TRC2 Bölgesi Genç İşgücü Durumu [15-24 Yaş]

	İşgücüne katılma oranı	İstihdam oranı	İşsizlik oranı	Tarım dışı işsizlik oranı
Yıllar	%			
2009	27	20,4	24,6	27,6
2010	24,5	20,6	15,7	18,6
2011	21,7	19,3	11,2	12,8
2012	18,7	17,1	8,9	
2013	32,1	25,2	21,4	
2014	37,3	30	19,4	
2015	38,9	31,1	20	
2016	40,6	32,7	19,4	

Kaynak: TÜİK

TRC2 Bölgesinde genç nüfusta işgücüne katılım ortalaması Türkiye'nin altındadır ve 2012 yılından itibaren yükselişe geçmiştir. Genç işsizliğinde ise genel olarak 2013 yılına kadar Türkiye'nin altında seyretmekle beraber 2013 yılı ile beraber Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır.

Şekil 27: Türkiye ve TRC2 Bölgesi Genç İşgücüne Katılma ve İşsizlik Oranları Değişimi [15-24 Yaş]

2.4. Diyarbakır İşgücü Piyasaları, İstihdam ve İşsizlik

İl bazında TÜİK sadece 2008-2013 yıllarına ait işgücü istatistiklerini yayınlamıştır. 2008 yılına göre Diyarbakır işgücü katılım oranı ve istihdam oranı ile işsizlik oranı artmıştır.

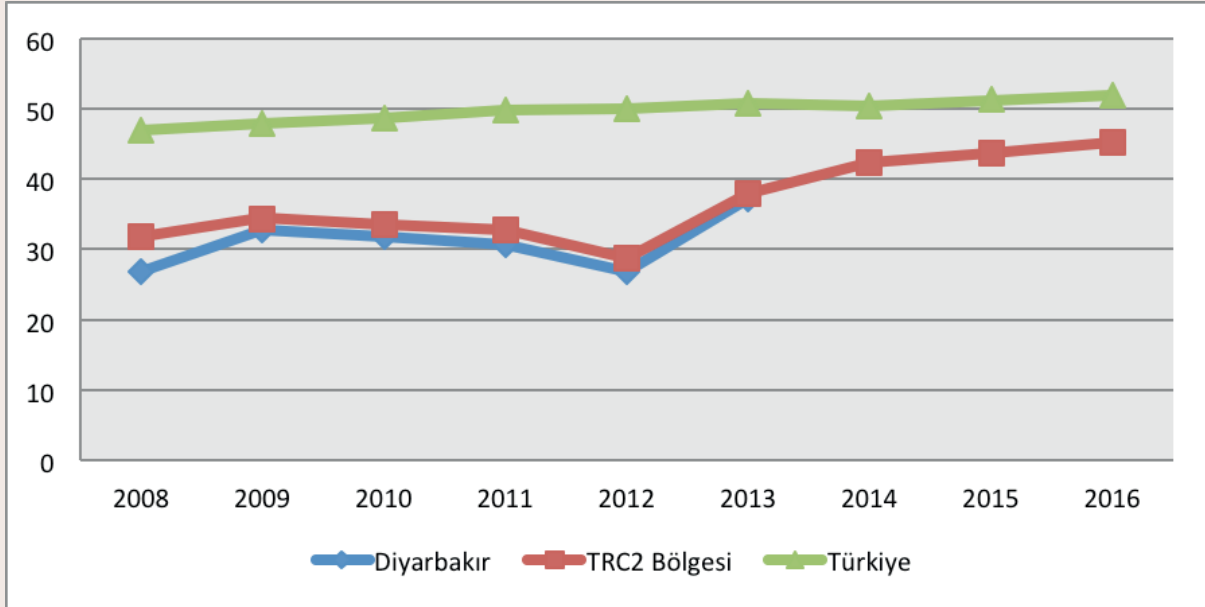
Tablo 33: Diyarbakır Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücü Durumu [15+ Yaş]

	İşgücüne katılım oranı	İstihdam oranı	İşsizlik oranı
Yıllar	%		
2008	26,9	22,7	15,7
2009	32,7	26	20,6
2010	31,8	27,5	13,5
2011	30,6	28	8,6
2012	26,9	25	7,3
2013	37,2	30,2	18,7

Kaynak: TÜİK

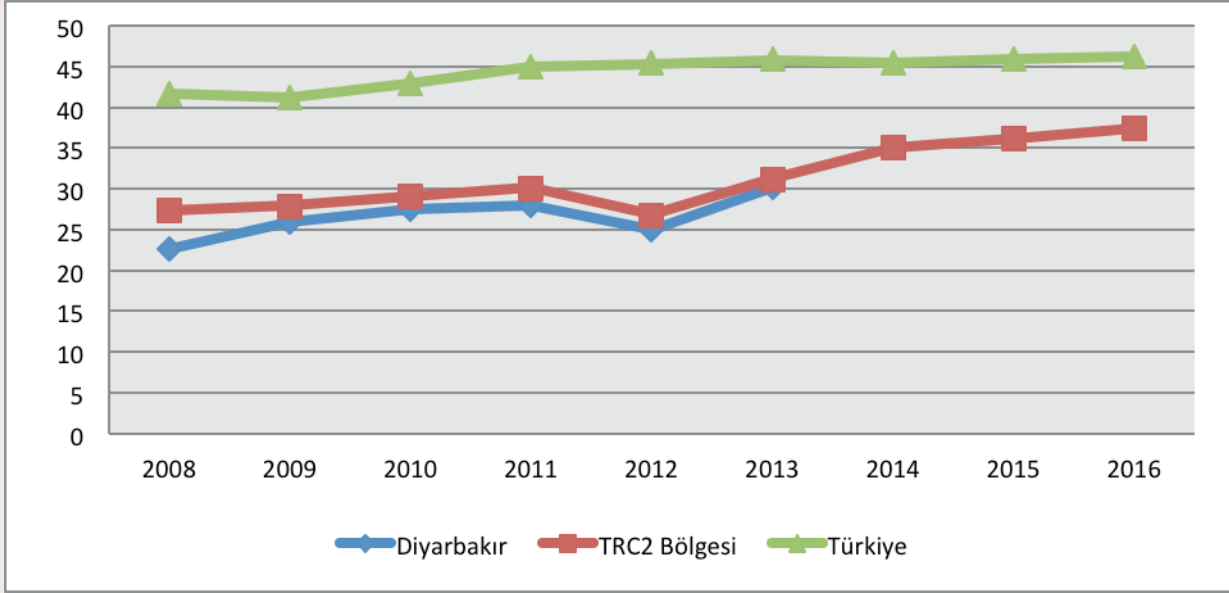
Diyarbakır'ın işgücüne katılım oranı hem TRC2 Bölgesi hem de Türkiye oranlarının altındadır. TRC2 Bölgesinde ve Diyarbakır'da işgücüne katılım oranı paralel seyretnmiştir. Türkiye daha istikrarlı bir seyir izlerken Bölgede ve Diyarbakır'da işgücüne katılım oranı dalgalıdır.

Şekil 28: Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşgücüne Katılım Oranı Değişimi

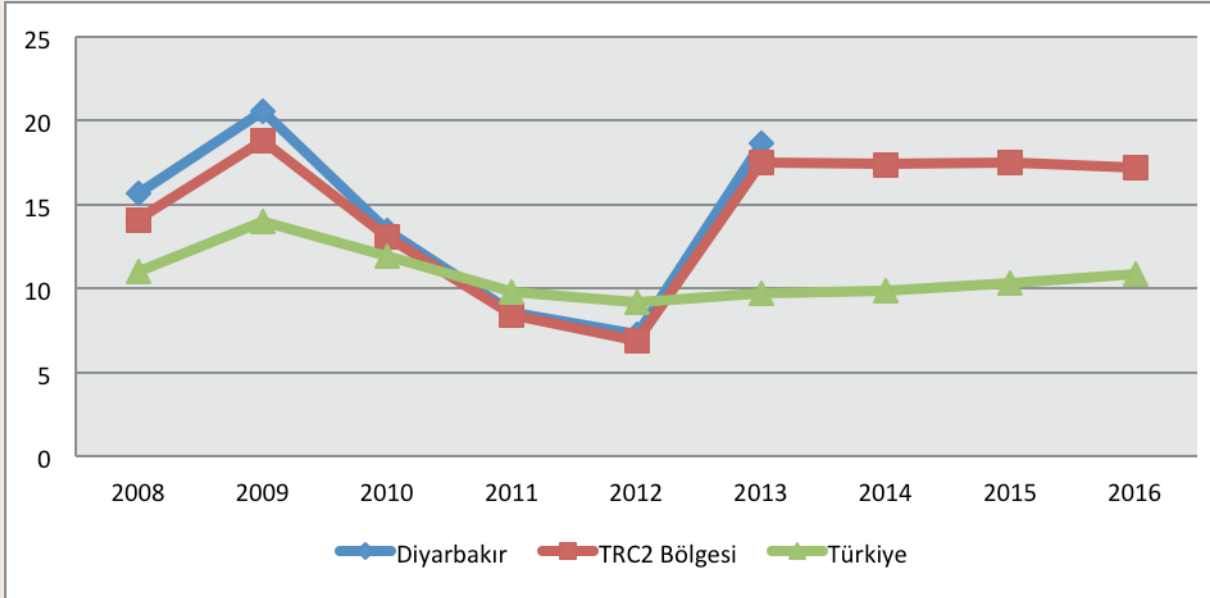
Diyarbakır'ın istihdam oranı hem TRC2 Bölgesi hem de Türkiye oranlarının altındadır. 2008-2011 yıllarında hem Bölgede hem Diyarbakır'da artışa geçmiştir. 2012 yılında hem bölgede hem Diyarbakır'da azalış görülmüşken 2013 yılında ise her ikisinde artış gözlenmiştir.

Şekil 29: Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İstihdam Oranı Değişimi

Diyarbakır'ın işsizlik oranı TRC2 Bölgesine paralel hareket etmektedir. 2008-2009 yılında yaşanan küresel krizden Türkiye, Bölge ve Diyarbakır'ın etkilendiği açıktır. İşsizlik oranları 2009 ile 2012 yılları arasında hem Diyarbakır hem TRC2 Bölgesi hem de Türkiye'de paralel olarak azalış trendine girmiş, bu dönemde Diyarbakır ve Bölge işsizlik oranları Türkiye ortalamasının altına inmiştir. 2012 yılı sonrasında ise Diyarbakır ve Bölgede işsizlik oranlarında artış yaşanmış ve Türkiye ortalamasının üstüne çıkmıştır.

Şekil 30: Diyarbakır,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşsizlik Oranı Değişimi

Diyarbakır'ın yıllar bazında 81 il içindeki sıralamasına baktığımızda, 2008, 2010, 2011, 2012 yıllarında işgücüne katılım oranında Türkiye'de sonuncu olduğunu görmekteyiz. 2010, 2011, 2012 yıllarında istihdam oranında da Türkiye'de sonuncu sıradadır. 2009 yılında Türkiye'de en yüksek işsizlik oranına sahip 2. il konumundadır.

Tablo 34: Diyarbakır'ın İlgücü İstatistikleri 81 İl Sıralaması

	İlgücüne Katılma Oranı	Sıralama	İşsizlik Oranı	Sıralama	İstihdam Oranı	Sıralama
	%		%		%	
2008	26,9	En düşük 1.	15,7	En yüksek 11.	22,7	En düşük 2.
2009	32,7	En düşük 5.	20,6	En yüksek 2.	26	En düşük 3.
2010	31,8	En düşük 1.	13,5	En yüksek 16.	27,5	En düşük 1.
2011	30,6	En düşük 1.	8,6	En düşük 39.	28	En düşük 1.
2012	26,9	En düşük 1	7,3	En düşük 39.	25	En düşük 1.
2013	37,2	En düşük 2.	18,7	En yüksek 5.	30,2	En düşük 5.

Kaynak: TÜİK

2.5. Şanlıurfa İlgücü Piyasaları, İstihdam ve İşsizlik

2008 ile 2012 yılları arasında Şanlıurfa'da ilgücüne katılım oranı azalmıştır ancak 2013 yılında tekrar yükselmiştir. İstihdam oranı 2012 yılında 28,5 seviyesine düşmüş olmakla beraber genelde 30 bandının üzerinde seyretmiştir. İşsizlik oranı ise daha dalgalı bir halde seyretmiştir. 2011 yılında ve 2012 yıllarında işsizlik oranları tek haneli sayılara kadar düşmüştür. Bölgenin diğer ili Diyarbakır ile Şanlıurfa'yı karşılaştırdığımızda Şanlıurfa'nın her 3 göstergede daha iyi durumda olduğu görülmektedir.

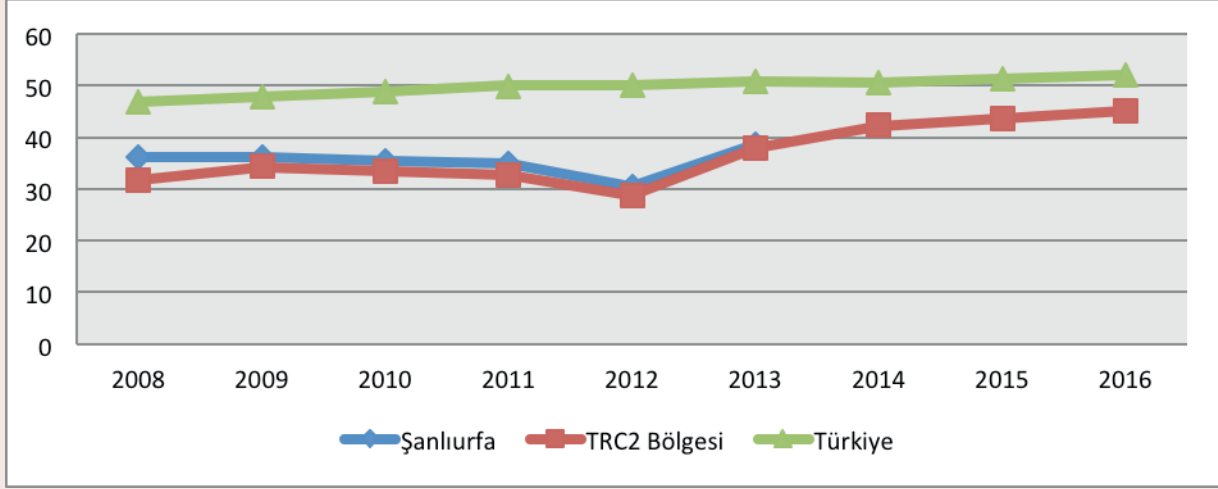
Tablo 35: Şanlıurfa Kurumsal Olmayan Nüfusun İlgücü Durumu [15+ Yaş]

	İlgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
Yıllar	%		
2008	36,1	31,5	12,8
2009	36,2	30	17
2010	35,5	31,1	12,4
2011	34,9	32,1	8
2012	30,4	28,5	6,2
2013	38,7	32,4	16,3

Kaynak: TÜİK

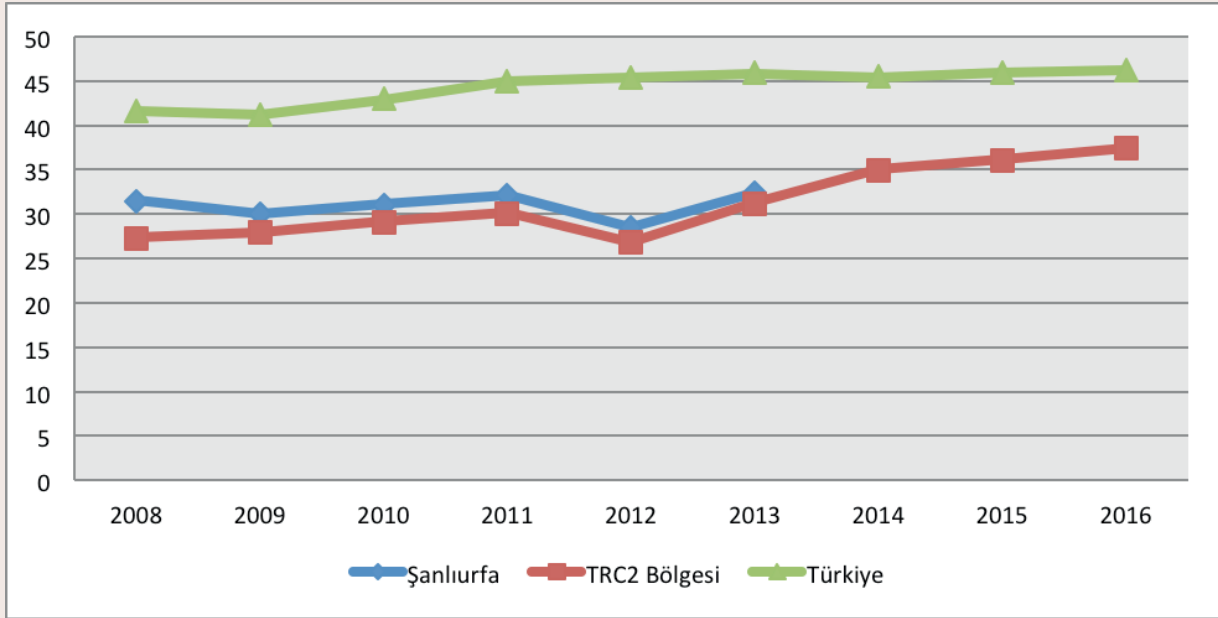
Şanlıurfa'da ilgücüne katılım oranı Bölgenin üstünde, Türkiye'nin altındadır. 2008-2012 yılları arasında bu oranda bir düşüş yaşanmıştır. Şanlıurfa'da ilgücüne katılım oranı Diyarbakır'dan daha iyi durumdadır.

Şekil 31: Şanlıurfa,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşgücüne Katılım Oranı Değişimi

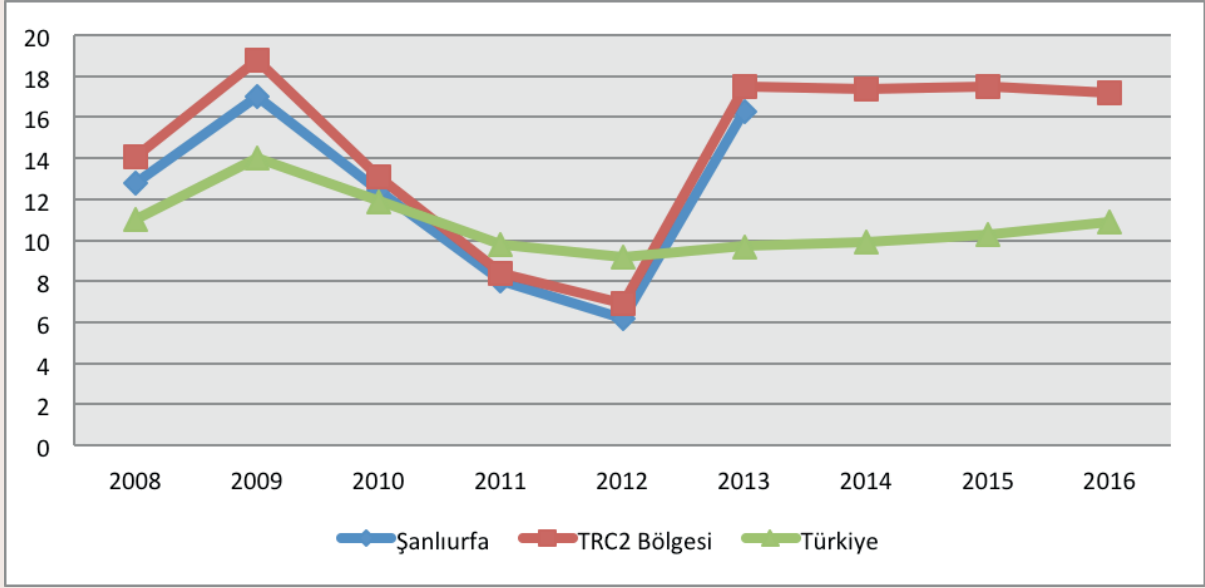
Şanlıurfa'da istihdam oranı Bölgenin üstünde, Türkiye'nin altındadır. Şanlıurfa'da istihdam oranı Diyarbakır'dan daha iyi durumdadır.

Şekil 32: Şanlıurfa, TRC2 Bölgesi ve Türkiye İstihdam Oranı Değişimi

Şanlıurfa'da işsizlik oranı 2011 ile 2012 yılları hariç Bölgenin altında, Türkiye'nin üstündedir. Şanlıurfa'nın işsizlik oranı Bölge ile paralel bir seyir izlemekte olup Diyarbakır'dan daha düşüktür.

Şekil 33: Şanlıurfa,TRC2 Bölgesi ve Türkiye İşsizlik Oranı Değişimi

Şanlıurfa'nın yıllar bazında 81 il içindeki sıralamasına bakıldığında, 2012 yılında işgücüne katılım oranında ve istihdam oranında Türkiye'de en düşük 2. il olduğu görülmektedir.

Tablo 36: Şanlıurfa'nın İşgücü İstatistikleri 81 İl Sıralaması

	İşgücüne Katılma Oranı	Sıralama	İşsizlik Oranı	Sıralama	İstihdam Oranı	Sıralama
	%		%		%	
2008	36,1	En düşük 8.	12,8	En yüksek 20.	31,5	En düşük 8.
2009	36,2	En düşük 6.	17	En yüksek 15.	30	En düşük 6.
2010	35,5	En düşük 3.	12,4	En yüksek 24.	31,1	En düşük 3.
2011	34,9	En düşük 5.	8	En düşük 35.	32,1	En düşük 6.
2012	30,4	En düşük 2.	6,2	En düşük 29.	28,5	En düşük 5.
2013	38,7	En düşük 6.	16,3	En yüksek 6.	32,4	En düşük 6.

Kaynak: TÜİK

TRC2 BÖLGESİNDE KURULAN-KAPANAN ŞİRKET SAYILARI

3. TRC2 BÖLGESİNDE KURULAN-KAPANAN ŞİRKET SAYILARI

2012-2016 yıllarında Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde kurulan şirket sayısı artış göstermiştir. 2012 yılında Diyarbakır ilinde 474 şirket açılmışken 84 şirket kapanmış; 2016 yılında 679 şirket açılmışken 106 şirket kapanmıştır. 2012 yılında Şanlıurfa ilinde 554 şirket açılmışken, 45 şirket kapanmış; 2016 yılında 753 şirket açılmışken 52 şirket kapanmıştır.

Tablo 37: Diyarbakır-Şanlıurfa İlleri Kurulan-Kapanan Şirket Sayıları

	Diyarbakır						Şanlıurfa					
	Kurulan şirket	Kapanan şirket	Kurulan Tic. İşletme	Kapanan tic. işletme	Kurulan koop.	Kapanan koop.	Kurulan şirket	Kapanan şirket	Kurulan Ticari İşletme	Kapanan tic. işletme	Kurulan koop.	Kapanan koop.
2012	474	84	336	148	14	16	554	45	590	468	16	7
2013	528	75	405	78	13	6	689	45	529	143	11	5
2014	614	75	323	100	9	12	737	52	644	87	12	8
2015	655	52	339	59	11	11	742	37	474	103	9	5
2016	679	106	413	50	7	10	753	52	409	91	5	2
2016-TR	63.709	11.038	41.972	19.610	771	1.290						
2017-7	61	2	33	8	0	2	59	4	35	0	1	3
2017-8	78	8	33	4	1	2	68	10	30	1	0	1

Kaynak: TOBB Şirket İstatistikleri

2017 yılı Ağustos ayı verilerine göre Diyarbakır ilinde 78 şirket açılmış, 8 şirket kapanmıştır. Aynı dönemde Şanlıurfa ilinde 68 şirket açılmışken 10 şirket kapanmıştır. Türkiye genelinde 6.593 şirket açılmışken, 1.218 şirket kapanmıştır.

● ● ● ●

**TRC2 BÖLGESİ
SOSYAL GÜVENLİK
VERİLERİ**

4. TRC2 BÖLGESİ SOSYAL GÜVENLİK VERİLERİ

Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde sosyal güvenlik kapsamında aktif olarak çalışan sayısı sırasıyla **247.218** ve **230.808** kişidir. Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde Sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların il nüfusuna oranı sırasıyla % **14,84** ve %**11,89**'dur.

Tablo 38: TRC2 Bölgesi Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayıları, Temmuz 2017

Sıra	İLLER	4/a (SSK)	4/b (BAĞKUR)	4/c (EMEKLİ SANDIĞI)	TOPLAM	Sosyal Güvenlik Kapsamındaki aktif çalışanların il Nüfusuna Oranı (%)
1	Diyarbakır	155.179	27.857	64.182	247.218	14,84
2	Şanlıurfa	136.299	45.257	49.252	230.808	11,89
3	Türkiye	15.883.107	2.849.954	2.970.797	21.703.858	27.2

Kaynak: SGK

Diyarbakır'da Temmuz 2017 itibariyle Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na kayıtlı toplam **14.505** işyeri mevcuttur. Bu işyerlerinin 14.070 tanesi 50'den az personel ile çalışmaktadır; 172 tane işyeri ise 100'den fazla personel istihdam etmektedir.

Tablo 39: Diyarbakır İli 4/a (SSK) Bakımından İşyeri Sayı ve Oranları, Temmuz 2017

Büyükliklerine Göre İşyeri Sayı ve Oranları					
Çalışan sayısı	1-9	10-49	50-99	100-249	250+
İşyeri sayısı	11.905	2.165	263	130	42
Oranı	%82,07	%14,93	%1,81	%0,90	%0,29
	GENEL TOPLAM				14.505

Kaynak: Diyarbakır SGK İl Müdürlüğü

Diyarbakır'da tarım sektöründe 152 işyeri, sanayi sektöründe 2.203 işyeri ve hizmetler sektöründe 12.150 işyeri mevcuttur. Görüleceği üzere %83,76 oranındaki hizmetler sektörünün payı yüksektir. Bu sektörlerde çalışan toplam sigortalı sayısı da **137.816** 'dır.

Tablo 40: Diyarbakır İli 4/a (SSK) Bakımından Sektörlere Göre İşyeri Ve Sigortalı Sayıları, Temmuz 2017

	İşyeri sayıları	Sigortalı sayıları
Tarım	152 (%1,05)	1.205 (%0,87)
Sanayi	2.203 (%15,19)	19.251 (%13,97)
Hizmet	12.150 (%83,76)	117.360 (%85,16)
Toplam	14.505	137.816

Kaynak: Diyarbakır SGK İl Müdürlüğü

Şanlıurfa'da Temmuz 2017 itibariyle Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'nakayıtlı toplam **12.130** işyeri ve **114.844** sigortalı **çalışan** mevcuttur. Bu işyerlerinin 11.788 tanesinde 50'den az personel çalışmaktadır; 166 tane işyeri ise 100'den fazla personel istihdam etmektedir.

Tablo 41: Şanlıurfa İli 4/a (SSK) Bakımından İşyeri Sayı ve Oranları, 2017

Büyükliklerine Göre İşyeri Sayı ve Oranları					
Çalışan sayısı	1-9	10-49	50-99	100-249	250+
İşyeri sayısı	10.005	1.783	176	111	55
Oranı	%82,48	%14,7	%1,42	%0,91	%0,45
GENEL TOPLAM					12.130

Kaynak: Şanlıurfa SGK İl Müdürlüğü

TRC2 BÖLGESİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜKLERİ VERİLERİ

5. TRC2 BÖLGESİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜKLERİ VERİLERİ

5.1. DİYARBAKIR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU (İŞKUR) İL MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verilerine göre 2015 yılından itibaren kayıtlı işsiz sayısı giderek artmıştır. 2017 yılı Ocak-Temmuz dönemi itibariyle 72.216 kayıtlı işsiz mevcuttur. İşsizlerin 41.021'i erkek, 31.195'i kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 42: Diyarbakır İli İŞKUR'a Kayıtlı İş İsteyenler

Yıllar	2015	2016	2017*
Yapılan Başvuru Sayısı	44.072	69.018	59.255
Alınan Açık İş Sayısı (Kamu + Özel Sektör)	17.625	5.488	4.276
İşe Yerleştirme Sayısı (Kamu + Özel Sektör)	9.343	3.002	2.270
Kayıtlı İşsiz Sayısı	49.973	62.718	72.216

Kaynak: Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2017

* 31 Temmuz 2017 tarihi itibariyle

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verilerine göre 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde toplam **59.255** iş başvurusu alınmıştır. Aynı dönemde 825'i kadın, 1445'i erkek olmak üzere toplam **2270** kişi işe yerleştirilmiştir. İşe yerleştirilenlerin çalışmaya başladıkları meslek grupları dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 43: Diyarbakır İlinde İşe Yerleştirilenlerin Meslekler İtibariyle Dağılımı

SIRA NO	Meslekler	YERLEŞTİRME YAPILAN KİŞİ SAYISI
1	Satış Danışmanı	267
2	Beden İşçisi (Genel)	265
3	Güvenlik Görevlisi	181
4	Müşteri Hizmetleri	113
5	Diğer Büro Memurları	108
6	Sekreter	99
7	Ön Muhasebeci	64
8	Garson	58
9	Makineci (Dikiş)	58
10	Reyon Görevlisi	46
11	Diğer Meslekler	1.011
TOPLAM:		2.270

Kaynak: Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2017

* 31 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla

2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde Diyarbakır'da işverenlerin en çok ihtiyaç duyduğu meslekler aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 44: Diyarbakır İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler (2017 Ocak-Temmuz)

SIRA NO	Meslekler	TALEP EDİLEN KİŞİ SAYISI
1	Beden İşçisi (Genel)	739
2	Satış Danışmanı	322
3	Paketleme İşçisi	256
4	Güvenlik Görevlisi	221
5	Müşteri Hizmetleri Satış Elemanı	221
6	Müşteri Hizmetleri	167
7	Diğer Büro Memurları	126
8	Sekreter	115
9	Ön Muhasebeci	109
10	Garson (Servis Elemanı)	74
11	Diğer Meslekler	1.926
TOPLAM:		4.276

Kaynak: Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2017

* 31 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla

Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü tarafından 2016 yılında yapılan İşgücü Piyasası Analizi (İPA) çalışmasına göre işverenlerin en fazla talep ettiği meslekler aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo 45: Diyarbakır İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler (2016 İPA)

SIRA NO	MESLEK ADI
1	Makineci (Dikiş)
2	Kamyon Şoförü
3	Ahşap Mobilya İmalatçısı
4	Güvenlik Görevlisi
5	Pazarlamacı
6	Ahşap boyama ve vernikleme elemanı
7	Muhasebeci
8	Baz istasyonu montaj elemanı
9	Büro memuru (idari işler)
10	Mermer işçisi

Kaynak: İşgücü Piyasası Analiz Çalışması, 2016

5.2. ŞANLIURFA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU(İŞKUR) İL MÜDÜRLÜĞÜ VERİLERİ

Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü verilerine göre 2015 yılı itibariyle kayıtlı işsiz sayısı giderek artmıştır. 2017 yılı Ocak-Ekim dönemi itibariyle **42.279** kayıtlı işsiz mevcuttur.

Tablo 46: Şanlıurfa İli İŞKUR'a Kayıtlı İş İsteyenler

Yıllar	2015	2016	2017*
Yapılan Başvuru Sayısı	83.160	75.276	64.748
Alınan Açık İş Sayısı (Kamu + Özel Sektör)	19.226	13.813	9.809
İşe Yerleştirme Sayısı (Kamu + Özel Sektör)	7.232	5.337	3.621
Kayıtlı İşsiz Sayısı	34.353	39.331	42.279

Kaynak: Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2017

* Ekim 2017 itibariyle

Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verilerine göre 2017 yılı Ocak-Ekim döneminde toplam **64.748** iş başvurusu alınmıştır. Aynı dönemde toplam **3.621** kişi işe yerleştirilmiştir.

Şanlıurfa ilinde işe yerleştirilenlerin çalışmaya başladıkları meslek grupları dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 47: Şanlıurfa İlinde İşe Yerleştirilenlerin Meslekler İtibariyle Dağılımı

SIRA NO	Meslekler	YERLEŞTİRME YAPILAN KİŞİ SAYISI
1	Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	435
2	Hizmet ve satış elemanları	389
3	Nitelik gerektirmeyen meslekler	327
4	Nitelikli tarım ormancılık ve su ürünleri çalışanları	4
5	Profesyonel meslek mensupları	41
6	Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	523
7	Silahlı kuvvetlerle ilgili meslekler	0
8	Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	190
9	Tesis ve makine operatörleri ve montajları	1094
10	Yöneticiler	2
TOPLAM:		3005

Kaynak: Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Ekim 2017

2017 yılı Ocak-Ekim döneminde Şanlıurfa'da işverenlerin en çok ihtiyaç duyduğu meslekler aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 48: Şanlıurfa İlinde İşverenlerin En Çok Talep Ettiği Meslekler

SIRA NO	Meslekler
1	Model Makineci (Dokuma hazır giyim ve ev tekstili)
2	Müşteri Hizmetleri Görevlisi\Asistanı
3	Satış Danışmanı
4	Makineci (Dikiş)
5	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
6	Elektrikçi (Genel)
7	Garson (Servis Elemanı)
8	Pazarlamacı
9	Kamyon Şoförü
10	Akaryakıt Satış Elemanı (pompacı)
11	Sekreter
12	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)
13	Lastik Kaplama İşçisi
14	Anketör
15	Mobilya Döşeme İşçisi
16	Büro İşçisi
17	Sigortacılık Meslek Elemanı

Kaynak: Çalışma ve İş Kurumu Şanlıurfa Müdürlüğü, Ekim 2017

GENEL DEĞERLENDİRME

6. GENEL DEĞERLENDİRME

Türkiye, TRC2 Bölgesi, Şanlıurfa ve Diyarbakır çerçevesinde hazırladığımız bu raporda aşağıdaki temel sorun alanları öne çıkmaktadır.

➤ İşgücüne Katılım Düşüklüğü

- TRC2 Bölgesinde kadının işgücüne katılımı Türkiye ortalamasından düşüktür.
- TRC2 Bölgesinde gençlerin (15-24 yaş) işgücüne katılımı Türkiye ortalamasından düşüktür.
- TRC2 Bölgesinde erkeklerin işgücüne katılımı Türkiye ortalamasından düşüktür.

➤ İstihdam ve Kayıtdışı İstihdam

- OECD Bölgesindeki istihdam oranı 2017 yılı Haziran ayı itibarıyla % 67,2 olarak gerçekleşmiştir.
- Euro bölgesinde aynı dönemde istihdam oranı % 66,2 olarak gerçekleşmiştir
- TRC2 Bölgesinde kadın istihdamı Türkiye ortalamasından düşüktür.
- TRC2 Bölgesinde gençlerin (15-24 yaş) istihdamı Türkiye ortalamasından düşüktür.
- TRC2 Bölgesinde erkeklerin istihdamı Türkiye ortalamasından düşüktür.
- TRC2 Bölgesinde Kayıtdışı istihdam Türkiye ortalamasından yüksektir.

➤ İşsizlik

- OECD Bölgesindeki işsizlik oranı 2017 yılı Martayı itibarıyla %6 olarak gerçekleşmiştir.
- Euro bölgesinde aynı dönemde işsizlik oranı % 7,9 olarak gerçekleşmiştir.Çek Cumhuriyeti'nde %3,3 ve Estonya'da %5,5 olarak gerçekleşmiştir.
- TRC2 Bölgesinde işsizlik oranları Türkiye ortalamasından yüksektir
- TRC2 Bölgesinde erkeklerin işsizlik oranları Türkiye ortalamasından yüksektir.

➤ Şirket İstatistikleri

- 2012-2016 yıllarında Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde kurulan şirket sayısı artış göstermiştir.
- 2012 yılında Diyarbakır ilinde 474 şirket açılmışken 84 şirket kapanmış; 2016 yılında 679 şirket açılmışken 106 şirket kapanmıştır.
- 2012 yılında Şanlıurfa ilinde 554 şirket açılmışken,45 şirket kapanmış; 2016 yılında 753 şirket açılmışken 52 şirket kapanmıştır.

➤ Sosyal Güvenlik Kurumu Verileri

- Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinde Sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların il nüfusuna oranı sırasıyla % 14,84 ve %11,89'dur.
- Diyarbakır'da Temmuz 2017 itibarıyla Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'nakayıtlı toplam 14.505 işyeri ve 137.816sigortalı çalışan mevcuttur
- Şanlıurfa'da Temmuz 2017 itibarıyla Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'nakayıtlı toplam 12.130işyeri ve 114.844sigortalı çalışan mevcuttur.

➤ İŞKUR Verileri

- Diyarbakır Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü verilerine göre 2017 yılı Ocak-Temmuz dönemi itibarıyla 72.216 kayıtlı işsiz mevcuttur. İşsizlerin 41.021'i erkek, 31.195'i kadınlardan oluşmaktadır.
- Diyarbakır'da2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde toplam 59.255 iş başvurusu alınmıştır. Aynı dönemde 825'i kadın, 1445'i erkek olmak üzere toplam 2.270 kişi işe yerleştirilmiştir.
- ŞanlıurfaÇalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü verilerine göre2017 yılı Ocak-Ekim dönemi itibarıyla 42.279 kayıtlı işsiz mevcuttur.
- Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğü verilerine göre 2017 yılı Ocak-Ekim döneminde toplam 64.748 iş başvurusu alınmıştır. Aynı dönemde toplam 3.621 kişi işe yerleştirilmiştir.

Göbeklitepe;

Dünyanın ilk tapınağı olan Göbekli Tepe, Şanlıurfa il merkezinin yaklaşık olarak 22 km kuzeydoğusunda, örencik Köyü yakınlarında yer alan dünyanın bilinen en eski költ yapılar topluluğudur. Yaklaşık 12.000 yıl önce insanoğlu tarafından seçilen ve yaratılan büyük bir buluşma merkezidir.

Selahattin Eyyubi Mahallesi Urfa Bulvarı
No:19/B 21080 Bağlar / DİYARBAKIR
Telefon : 0412 237 12 16-17
Fax : 0412 237 12 14
E-posta : info@karacadag.gov.tr
Web : www.karacadag.org.tr